

Nr 27.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1924 kl. 9 f. m.

*Utlåtande i anledning av **dels** Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om samhällets barnavård m. m., i vad nämnda proposition avser nedan närmare angivna lagförslag, **dels** Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om förmynderskap m. m., i vad denna proposition innefattar förslag till lag angående ändrad lydelse av 77 § i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården, **dels** ock i förstnämnda ämne väckta motioner.*

Genom två särskilda, den 19 mars och den 22 februari 1924 dagtecknade propositioner, nr 150 och nr 53, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionerna bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga, bland andra, här nedan omförmälda lagförslag, nämligen

genom förstnämnda proposition förslag till

1) lag om samhällets barnavård,
2) lag om ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1918 om fattigvården, och

3) lag om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 12 juni 1885 angående lösdrivares behandling, samt

genom sistnämnda proposition

förslag till lag angående ändrad lydelse av 77 § i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården.

I samband med dessa propositioner, som i ovan angivna delar hänvisats till andra lagutskottet, har utskottet till behandling förehåft följande med anledning av propositionen nr 150 väckta motioner, nämligen

inom första kammaren

nr 289 av herr *Lyberg* samt

inom andra kammaren

nr 445 och 446 av herr *Paulsen*,

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 9 saml. 2 avd. 23 häft. (Nr 27). 1073 24 1

nr 447 av herr *Ericson* i Boxholm,
 nr 448 av herr *Pehrsson* i Göteborg,
 nr 449 av herr *Schlin*,
 nr 450 av herr *Wallerius*,
 nr 451 av herr *Paulsen*, ävensom
 nr 453 av fruar *Östlund* och *Thüning* samt herrar *Öhman* och *Eriksson*
 i Grängesberg.

Beträffande det närmare innehållet av de ifrågavarande lagförslagen får utskottet hänvisa dels till de kungl. propositionerna jämte de därvid fogade utdragen av protokoll, förda i statsrådet och lagrådet, och dels till den här nedan lämnade redogörelsen för grunderna för förslaget till lag om samhällets barnavård.

Vad motionärerna hemställt återgives i det följande antingen i samband med utskottets yttrande över grunderna för förslaget till lag om samhällets barnavård eller vid förslagets behandling i de delar, som motionerna för varje särskilt fall avse. I fråga om de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, tillåter sig utskottet att hänvisa till motionerna.

1902 års
 barnavårds-
 lagstiftning.

År 1902 togs i vårt land ett betydande steg för åvägabringande av förbättrade förhållanden på den samhälleliga barnavårdens område. Då tillkommo de ännu gällande lagarna angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn samt om fosterbarns vård, vilka jämte delar av den år 1918 tillkomna lagen om fattigvården utgöra vår egentliga barnavårdslagstiftning. Redan några få år efter de båda förstnämnda lagarnas tillkomst visade det sig emellertid, att de voro behäftade med vissa brister, och från på detta område verksamma personer framställdes förslag till ändring av lagarna i åtskilliga hänseenden.

Av riksdagen
 gjorda fram-
 ställningar
 i ämnet.

Även inom riksdagen väcktes dylika förslag av enskilda motionärer och riksdagen gav vid upprepade tillfällen tillkänna, att reformer på barnavårdslagstiftningens område enligt dess förmenande vore av behovet påkallade. Sälunda begärde riksdagen i skrivelse den 3 mars 1908 revision av lagen om fosterbarns vård. Denna revision uppdrogs av Kungl. Maj:t åt fattigvårdslagstiftningskommittén, som jämväl erhöi i uppdrag att utreda, huruvida och i vilken omfattning lagen angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn tarvade omarbetning. Vidare anhöll riksdagen i skrivelse den 8 mars 1918, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om att i samband med pågående omarbetning av vissa barnavårdslagar en utsträckning av samhällets barnavård även till andra områden av barnavård än dem, som berördes av dessa lagar, måtte tagas under omprövning, och att därvid särskilt måtte undersökas möjligheten av att inom varje kommun alla samhällets vårdande, understödjande, kontrollerande och upplysande barnavårdsuppgifter i görligaste mån hänfördes till enhetlig handläggning.

Fattigvårdslagstiftningskommittén avgav den 19 april 1921 betänkande med förslag till lag om den offentliga barnavården m. fl. författningar, över vilka förslag yttranden i sedvanlig ordning infordrats. Förslagen hava sedermera överarbetats av särskilda inom socialdepartementet tillkallade sakkunniga.

Fattigvårdslagstiftningskommitténs förslag.

Den väsentligaste bristen i vår samhälleliga barnavård är utan tvivel den mindre ändamålsenliga organisationen. Genom verksamhetens splittning på ett flertal olika kommunala myndigheter, genom bristen på enhetlighet och planmässighet vid de olika verksamhetsgrenarnas handhavande samt genom att de särskilda lagarna delvis äro grundade på olika, med varandra ej förenliga principer har barnavårdsverksamheten ej blott blivit vida mindre effektiv än eljest bort kunna vara fallet utan även dragit större kostnader, än som med en ändamålsenligare organisation behövt uppkomma. Detta framgår med stor tydlighet av de i fattigvårdslagstiftningskommitténs betänkande och i propositionen gjorda utredningarna. Även utom vårt land hava liknande erfarenheter gjorts; en lämplig, enhetlig organisation av barnavårdsarbetet betraktas i de länder, där reformer på detta område under senare år vidtagits eller äro under förberedande, såsom grundförutsättningen för ett tillfredsställande resultat av samhällets ansträngningar till barnens bästa.

Brister i den nuvarande samhälleliga barnavården.

Jämte den mindre ändamålsenliga organisationen torde bristen på effektiv tillsyn över barnavården i vårt land hava varit väsentligt bidragande till det i propositionen med stöd av kommitténs utredningar påvisade missförhållandet, att 1902 års lagstiftning i stora delar av landet vunnit endast ringa tillämpning, så att den delvis kommit att bliva en lagstiftning allenast på papperet.

Även mot vissa av den nuvarande barnavårdslagstiftningens materiella bestämmelser kunna åtskilliga vägande anmärkningar riktas. Lagarnas räckvidd är på ett flertal punkter alltför snävt begränsad, vilket haft till följd, att vissa kategorier av barn icke kommit i åtnjutande av erforderligt skydd från samhällets sida. Myndigheterna stå därför i en del fall maktlösa och utan rätt att ingripa mot missförhållanden, som i barnens eget och samhällets intresse rätteligen borde beivras. Härtill kommer, att samhället enligt gällande lagstiftning icke äger möjlighet att i tillbörlig omfattning utkräva ersättning av dem, vilka genom försummelse av föräldraplikt föranleda ingripande från samhällets sida.

För undanröjande av bristerna i organisationen av samhällets barnavård föreslås i propositionen nr 150 ett sammanförande hos en enda, i regel särskilt tillsatt kommunal barnavårdsmyndighet av den nu på tre särskilda myndigheter fördelade verksamheten beträffande dels fattiga barn, som behöva omhändertagas för vård utom hemmet, och dels vanvårdade, sedligt försummade och vanartade barn ävensom fosterbarnskontrollen. Reglerna för hela denna verksamhet hava likaledes sammanförts i en gemensam lag.

Grunderna för förslaget till lag om samhällets barnavård.
Centralisering av barnavården.

Till belysning av omfattningen av den verksamhet, som enligt det i propositionen innefattade förslaget skulle ankomma på barnavårdsnämnderna, torde följande sifferuppgifter böra här förutskickas:

Under år 1922 behandlade barnavårdsnämnderna 1,704 fall. I 563 av dessa ägde skiljande från hemmet rum. Vid slutet av år 1915 bekostade barnavårdsnämnderna vård och underhåll för 2,732 barn.

I uppgifter till förste provinsialläkarnas årsberättelser för år 1917 var fosterbarnens antal upptaget till 9,316, vilken siffra dock, enligt vad i propositionen framhålles, tydligen understiger verkliga antalet, beroende bl. a. på den jämförelsevis ringa utsträckning, vari fosterbarnslagen vunnit tillämpning.

Enligt fattigvårdsstatistiken för år 1922 utgjorde antalet av fattigvården direkt understödda barn (d. v. s. barn under 16 år, vilka själva eller i första hand åtnjuta fattigvård) 35,353 och antalet indirekt understödda barn 73,240. Hela antalet fattigunderstödda barn utgjorde alltså 108,593. Av de direkt understödda barnen voro 24,994 utackorderade i enskilda hem. I propositionen beräknas, att antalet av fattigvården helt omhändertagna (d. v. s. utom sina hem vårdade) barn uppgår till omkring 30,000. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle befattningen med sistnämnda barn ankomma på barnavårdsnämnderna. Därest det här nedan omförmälda, av fattigvårdslagstiftningskommittén framlagda förslaget om anförtröende åt barnavårdsnämnderna av understödsverksamhet beträffande ensamstående mödrar bleve genomfört, skulle, utöver ovannämnda antal av omkring 30,000 barn, ytterligare ett antal av minst 30,000 barn komma att överföras till barnavårdsnämnderna.

I propositionen har utförligt behandlats det såväl inom som utom vårt land uppmärksammade spörsmålet, huruvida centraliseringen av barnavården lämpligen borde sträcka sig längre än, på sätt ovan nämnts, i propositionen föreslås och särskilt om även den för närvarande av fattigvårdsstyrelsen omhänderhavda verksamheten för barns understödjande i hemmet borde överföras till barnavårdsnämnden, antingen i sin helhet, eller, såsom fattigvårdslagstiftningskommittén förordat, såvitt angår barn till vissa ensamstående mödrar. Enligt 10 kap. i kommitténs förslag skulle barnavårdsnämnden hava att i fall av behov lämna understöd även i hemmet till *dels* barn utom äktenskap (81 §), *dels* barn till hustrur, vilkas äktenskap gått åter eller som vunnit hemskillnad eller äktenskapskillnad eller vilkas sammanlevnad med deras män på grund av rättens beslut blivit hävd eller vilka leva åtskilda från männen och enligt rättens beslut ensamma handhava vårdnaden om barnen (82 §), *dels* änkors barn (83 §) och *dels* sådana mödrar till barn utom äktenskap, som äro i behov av understöd på grund av havandeskapet eller barnsörden (85 §). Enligt 84 § i kommittéförslaget stadgades vidare, att understöd enligt 81—83 §§ skulle, då understödsbehovet kunde antagas bliva stadigvarande, i allmänhet bestämmas för år att utgå med visst belopp i månaden, dock att beloppet kunde ökas eller minskas, där förändrade förhållanden föranledde därtill. Slutligen föreslogs i 86 §, att barnavårdsnämnden skulle hava att vaka över att understöd enligt 10 kap. behörigen användes. Departementschefen har emellertid funnit sig ej kunna tillstyrka överlämnande till barnavårdsnämnden av understödsverksamheten beträffande barn i hemmet under framhållande av att den egentliga understödsverksamheten icke borde

splittras mellan två myndigheter, av vilka den ena, fattigvårdsstyrelsen, skulle understödja äldre personer och den andra, barnavårdsnämnden, barnen, en anordning, som skulle vara ägnad att medföra åtskilliga närmare angivna, mindre gynnsamma följder och icke heller kunde anses motiverad av sakliga skäl. Understöd åt barn i hemmet innebure nämligen, enligt vad departementschefen framhållit, i själva verket ekonomisk hjälp åt föräldrarna, hos vilka uppfostringsplikten alljämt kvarläge, och kunde därför icke anses skilja sig särdeles mycket från understöd åt äldre, i fråga om vilken verksamhet uppfostringssynpunkten i allmänhet vore av mera underordnad betydelse. Av helt annan innebörd vore uppgiften att omhändertaga barn och vårda dem utanför deras hem. Här gällde det i första hand att skaffa barnen hem, där de kunde erhålla vård och uppfostran samt att övervaka denna vård och uppfostran. Denna verksamhet borde ankomma på den härför särskilt kvalificerade barnavårdsmyndigheten. Vad särskilt anginge kommitténs förslag om överlämnande till barnavårdsnämnden av uppgiften att lämna understöd åt barn till vissa ensamstående mödrar — vilket förslag, enligt vad av propositionen framgår, i ett stort antal av de avgivna yttrandena gjorts till föremål för en skarp kritik — har departementschefen ej nu ansett sig böra fatta bestämd ståndpunkt till denna fråga. Utan att nu yttra sig om, huruvida i en framtid åtgärder kunde vidtagas för vinnande av det syfte, som avsåges med riksdagens skrivelse den 11 juni 1917 — däri hemställdes om övervägande av möjligheten att bereda förskott av allmänna medel åt barn utom äktenskap ävensom i vissa fall åt barn inom äktenskap — har departementschefen uttalat, att han, särskilt med hänsyn till de mycket betydande kostnader, som det av kommittén framlagda förslagens realiserande skulle kräva, anså sig förhindrad att för närvarande tillstyrka förslagens framläggande för riksdagen. I avseende å nämnda kostnader har departementschefen framhållit, att enligt kommitténs beräkningar det allmännas kostnader ensamt åt hithörande barn, som ej fyllt två år, skulle uppgå till 3,600,000 kronor årligen, därav staten skulle bidra med $\frac{1}{3}$ och $\frac{2}{3}$ stanna å kommunerna, i den mån ersättning ej kunde utfås av barnens fäder. Då emellertid enligt kommitténs förslag rätt till understöd skulle föreligga, till dess barnen fyllt sexton år, skulle uppenbarligen å kommunerna, vilka icke skulle vara berättigade till statsbidrag för barn över två år, stanna en summa, mångfaldigt större än deras andel, 2,400,000 kronor årligen, av understödet för barn under två år. Även med frånräknande av den del härav, som skulle kunna återfås av barnens fäder, och den del, som för närvarande utginge i form av fattigvård, skulle dock, enligt vad departementschefen framhållit, genom förslaget en mycket avsevärd merkostnad drabba det allmänna. Oavsett de övriga skäl, som kunde vara att åberopa gentemot förslaget, vore det sålunda enligt departementschefens uppfattning tydligt, att ekonomiska skäl lade hinder i vägen för förslagens framläggande.

För att åvägbringa ett gott samarbete i enkla former mellan fattigvårds-

styrelsen och barnavårdsnämnden föreslås i propositionen, att samråd mellan de båda myndigheterna skall i fall av behov äga rum, samt att, om tvekan uppstår, huruvida den ena eller andra myndigheten har att ingripa, ärendet skall överlämnas till en tremannanämnd, bestående av den ledamot, som enligt förslaget skall hava plats i båda myndigheterna, och en annan ledamot från vardera av dem. I riktning att förebygga slitningar mellan myndigheterna verka även förslagets bestämmelser om att barnavårdsnämnden skall hava sin egen stat och i förekommande fall själv vidtaga åtgärder för att av andra kommuner liksom av enskilda få sina kostnader ersatta.

*Ungdomsråd
ej föreslagna.*

I propositionen har icke upptagits ett av fattigvårdslagstiftningskommittén framlagt, i de avgivna yttrandena starkt kritiserat förslag om inrättande i varje landstingsområde av en särskild, överordnad barnavårdsmyndighet, benämnd ungdomsråd. Enligt propositionen skola länsstyrelserna fortfarande hava att pröva ärenden om barns omhändertagande för skydds-
uppfostran. De mera allmänna uppgifter för barnavårdens främjande, som kommittén velat anförtro åt ungdomsråden, hava ansetts kunna och böra utföras dels av landstingens organ, dels av statens inspektionsmyndigheter och dels, såvitt möjligt, av enskilda organisationer.

*Utvidgad
befogenhet för
barnavårds-
myndigheten.*

Till avhjälpande av vissa i det föregående antydda brister i vår nuvarande barnavårdslagstiftnings materiella bestämmelser föreslås en väsentligt utvidgad befogenhet för barnavårdsnämnden att ingripa. Sålunda skall enligt förslaget barnavårdsnämnden äga rätt att ingripa beträffande vissa nya kategorier av barn, nämligen sådana som i föräldrahemmet utsätts för misshandel, vanvård eller annan fara till liv eller hälsa. Och vidare förordas en höjning av de åldersgränser, intill vilka nämnden äger ingripa, i det att åldersgränsen beträffande vanartade barn, i likhet med vad som gäller eller är föreslaget i de övriga nordiska länderna och i Tyskland, höjts till 18 år samt beträffande vanvårdade barn och barn i fara att bli vanartade bestämts till 16 år. Även i fråga om fosterbarnskontrollen innefattar förslaget väsentligt ökade befogenheter och skyldigheter för kommunens organ. Sålunda föreslås bland annat en höjning från 7 till 16 år av åldersgränsen för kontroll i fråga om fosterbarn, d. v. s. till samma ålder, som enligt förslaget är avsedd att bli slutpunkt för barnavårdsnämndens rätt att ingripa beträffande barn, i avseende å vilkas vård eller uppfostran i föräldrahemmet missförhållanden yppas. Då emellertid ett övertagande på en gång av tillsynen över nio nya årsgrupper fosterbarn antagits kunna förorsaka barnavårdsnämnderna vissa svårigheter, har föreslagits, att detta övertagande skall ske successivt med en ny årsgrupp om året, så att först nio år efter lagens ikraftträdande 16-årsgränsen uppnås. Slutligen innehåller förslaget bestämmelser, som möjliggöra vidtagande av verksamma åtgärder till framtvingande av försörjningsplikts fullgörande.

Av kostnadsberäkningar, som åtfölja förslaget, framgår, att de i följd av dess genomförande uppkommande kostnadsökningarna beräknats komma att för år belöpa sig till för staten 75,000 kronor, för samtliga landsting och städer, som ej deltaga i landsting, till 115,000 kronor och för rikets samtliga primärkommuner till 180,000 kronor. Dessa kostnadsökningar sammanhänga bland annat med den föreslagna höjningen till 18 år av åldersgränsen för vanartade barns omhändertagande för skyddsuppfostran och med förslagets bestämmelser, att vanartade över femton år ävensom särskilt svåruppfostrade, kroppsligt sjuka och psykiskt abnorma vanartade böra, där så kan ske, uppfostras avskilda från andra vanartade barn. Enligt gjorda beräkningar erfordras, utöver nuvarande antalet skyddshemsplatser, vilket uppgår till 1,048, ytterligare omkring 250 platser. Detta behov är avsett att helt kunna fyllas genom av vissa enskilda organisationer inrättade skyddshem. För eventuella inköp för ändamålet av fastigheter eller uppförande av byggnader hava lån av statsmedel på för organisationerna förmånliga villkor ifrågasatts. Någon höjning av statens bidrag till skyddshemselevs uppfostran i skyddshem ifrågasattes ej, men däremot en ökning från 225 till 300 kronor av kommunens bidrag för detta ändamål, varav följer, att landstingets utgift härför skulle minskas med motsvarande belopp. Genom vidgad ersättningsskyldighet för föräldrar till omhändertagna barn beräknas någon minskning i landstingets och kommunens utgifter komma att uppstå. Ehuru en plan för bestridande av kostnaderna för den samhällsliga barnavården framlagts i propositionen, är, med hänsyn till att lagen föreslagits skola träda i kraft den 1 januari 1926, förslag i kostnadsfrågan avsett att föreläggas först nästkommande års riksdag.

Kostnadsberäkningar.

I den av herr Paulsen avgivna motionen II: 446 hemställes, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag, att barnavårdsnämnden ej får befattning med den understödjande verksamheten utan att denna som hittills förlägges till fattigvårdsstyrelsen.

Herr Paulsens motion II: 446.

Fru Östlund m. fl. hemställa i sin motion, *dels* att 81 § 1 mom. samt 82, 84, 85 och 86 §§ i fattigvårdslagstiftningskommitténs ovanberörda förslag måtte inarbetas i förslaget till lag om samhällets barnavård, *dels* att, för vinnande av en provisorisk lösning av frågan om understöd åt änkors barn, 83 § i kommittéförslaget måtte inarbetas i förslaget till lag om samhällets barnavård, *dels ock* att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning angående på vilket sätt och efter vilka grunder understöd till änkors barn för framtiden lämpligast kunde beredas ävensom för riksdagen skyndsamt framlägga de förslag, utredningen kunde föranleda.

Fru Östlunds m. fl:s motion.

Utskottet instämmer med föredragande departementschefen i fråga om den synnerliga angelägenheten av, att de egentliga barnavårdsbestämmelserna

Utskottet.

sammanföras i en gemensam lag, och att barnavårdsverksamheten överlämnas i den omfattning, som kan befinnas ändamålsenligt, till en enda, härför i möjligaste mån kvalificerad kommunal myndighet. Beträffande den omfattning, vari en dylik centralisering bör komma till stånd, kan utskottet ävenledes ansluta sig till propositionen. Enligt utskottets förmenande hava övertygande skäl anförts för att en på av Kungl. Maj:t föreslaget sätt bestämd centralisering av samhällets barnavård skall vara ägnad att i väsentlig mån undanröja de i det föregående antydda, med den nuvarande organisationen förenade betydande olägenheterna och verksamt befordra det så djupt betydelsefulla barnavårdsarbetets gynnsamma utveckling. Utan tvivel äro avsevärda fördelar att vänta av en dylik organisation ej blott därigenom att den samhälleliga barnavårdens effektivitet kommer att väsentligt höjas, utan också genom att arbetskraft, tid och kostnader komma att till följd av denna förenkling i organisationen besparas. Utskottet förbiser icke, att även med den i propositionen föreslagna gränsen mellan fattigvårdsstyrelsens och barnavårdsnämndens verksamhetsområden meningsmotsättningar mellan de båda myndigheterna någon gång kunna tänkas uppstå liksom att emellanåt ett och samma barn kan under olika perioder behöva olika slag av hjälp från det allmännas sida och därför bliva föremål för behandling av skilda myndigheter. Men utskottet håller före, att den, såsom departementschefen framhållit, principiellt motiverade och i praktiken lätt skönjbara gräns, vilken i propositionen föreslagits, är att föredraga framför övriga i detta hänseende föreslagna eller eljest tänkbara anordningar. I departementschefens ovan anförda uttalande angående olägligheten av att i större eller mindre omfattning fördela understödsverksamheten i hemmen mellan fattigvårdsstyrelsen och barnavårdsnämnden kan utskottet ävenledes instämma. Jämväl erfarenheten från andra länder synes giva stöd för en sådan uppfattning. Utskottet finner sig alltså kunna lämna sin anslutning till den grundtanke, på vilken propositionen i fråga om barnavårdens organisation är byggd. Härav följer, att utskottet icke kan tillstyrka vare sig herr Paulsens motion II: 446, såvitt därigenom åsyftas, att barnavårdsnämnden ej skall hava befattning med fattiga, utom hemmet vårdade barn, eller fru Östlunds m. fl:s motion, i vad den avser införande i barnavårdslagen av bestämmelser om en genom barnavårdsnämnden bedriven verksamhet för understödjande i hemmet av barn till ensamstående mödrar samt för understödjande av sådana mödrar till barn utom äktenskap, som äro i behov därav på grund av havandeskapet eller barnsörden. Vad beträffar sistnämnda spörsmål, må framhållas, att, enligt vad utskottet erfarit, inom socialdepartementet pågår utredning angående understöd åt barnaföderskor.

Till det i fru Östlunds m. fl:s motion berörda spörsmålet om beredande av understöd till änkors barn återkommer utskottet i det följande.

Även i övrigt anser utskottet, att de grunder, på vilka Kungl. Maj:ts förslag är byggd, äro av beskaffenhet att böra godtagas. De sedan till-

komsten av 1902 års lagstiftning vunna erfarenheterna synas hava blivit vederbörligen beaktade och de framkomna reformförslagen tillbörligen och på ett väl avvägt sätt tillgodosedda. Förslaget innebär enligt utskottets mening en följdriktig utveckling av de principer, vilka ligga till grund för 1902 års barnavårdslagar och 1918 års fattigvårdslagstiftning.

Utskottet, som kommer att i det följande närmare beröra vissa bestämmelser i förslaget, vill här såsom särskilt betydelsefulla framhålla de delar av detsamma, vilka avse att bereda barnen skydd även mot kroppslig vanvård i föräldrahemmet och att vinna möjlighet för samhället till ingripande intill högre åldersgräns än för närvarande, i händelse barnen äro i fara att bliva eller redan blivit vanartade. Särskilt vill utskottet betona den synnerliga vikten av den föreslagna bestämmelsen i fråga om ingripande från samhällets sida gent emot vanartade barn intill 18-årsåldern. De i propositionen och de vid densamma fogade yttrandena åberopade skälen för att vanartad ungdom i åldern 15—18 år icke bör, såsom enligt gällande lag är fallet, behandlas såsom lösdrivare tillsammans med äldre, mera förhärdade individer, utan i fall av behov bliva föremål för särskilt för ungdom avpassad uppfostrande behandling synas utskottet särdeles vägande. Enligt utskottets förmenande är kravet på skydd för vilsekommen ungdom intill 18 år icke blott ur humanitär synpunkt välgrundat utan även ett uttryck för en fullt riktig uppfattning om nödvändigheten för samhället att genom förebyggande åtgärder söka skydda sig mot brottslighet och andra asociala tendenser. Jämväl den i propositionen föreslagna utvidgade fosterbarnskontrollen synes utskottet vara ur humanitär och hygienisk synpunkt i hög grad av behovet påkallad samt byggd på sådana grunder, att dess genomförande får anses innebära ett betydande framsteg. Även de föreslagna bestämmelserna om skärpta åtgärder i syfte att förmå föräldrar att fullgöra dem åliggande plikter mot sina barn anser utskottet vara välgrundade.

Av de ovan omförmälda kostnadsberäkningarna, vilka åtfölja propositionen, framgår, att departementschefen funnit sig föranlåten att högst väsentligt beskära de av kommittén framställda förslagen om bidrag från det allmännas sida till barnavården. Den nu framlagda planen för kostnadernas fördelning mellan stat, landsting och kommun — vilken plan är avsedd att slutligen prövas först av nästkommande års riksdag — innebär inga mera väsentliga rubbningar av vad hittills gällt, och de kostnadsökningar, vilka befunnits ofrånkomliga, böra ses i belysning av de plikter, som samhället har emot barnen, och den indirekta vinsten för samhället av ett ingripande i fall av behov till förebyggande av brottslighet, lösdriveri och sjukdom. Det ligger i sakens natur, att kostnadsberäkningar på ett område sådant som det förevarande, där statistiska uppgifter delvis helt och hållet saknas och där man sålunda har att i viss mån utgå från sannolikhetskalkyler, icke kunna ingiva full trygghet för att de beräknade kostnaderna icke kunna komma att överskridas. Detta gäller särskilt upp-

fostran i skyddshem av vissa vanartade. Men utskottet är dock av den uppfattningen, att med hänsyn till den stora plats, som enligt förslaget tillmätts såväl de förebyggande uppfostringsåtgärderna, vilka i allmänhet draga ingen eller ringa kostnad för det allmänna, som den villkorliga utskrivningen, den mera kostbara uppfostran i anstalter skall komma att tagas i användning, endast i den mån sådan är av behovet oundgängligen påkallad. Och utskottet förutsätter, att från vederbörlig myndighets sida hos barnavårdsnämnderna inskräpes angelägenheten av att nödig försiktighet och varsamhet iakttagas vid prövning av frågan om vanartade barns omhändertagande.

Vid granskningen av de föreliggande lagförslagen har utskottet å vissa punkter ansett sig böra föreslå ändringar i Kungl. Maj:ts förslag. För de sålunda föreslagna ändringarna, i den mån de icke innebära allenast redaktionella jämkningar, redogöres här nedan under de särskilda paragraferna.

Förslaget till lag om samhällets barnavård.

2 §.

På grund av att riksdagen numera antagit det av Kungl. Maj:t i propositionen nr 53 framlagda förslaget till lag om förmynderskap, erfordras ett tillägg till förevarande §. Under förutsättning, att det i Kungl. Maj:ts proposition nr 67 framlagda, av utskottet i förut avgivet utlåtande tillstyrkta förslaget till lag innefattande bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande vissa minderåriga varder av riksdagen antaget, erfordras ytterligare en mindre ändring i denna §.

3—6 §§.

*Herr
Paulsens
motion II:445
samt herr
Ericsons i
Boxholm
motion.*

Herr *Paulsen* hemställer i sin motion II: 445, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag, i vad det avser barnavårdsnämnds sammansättning, att all självskrivnenhet försvinner, samt att nämnden kommer att utgöras av minst fem för nit och intresse för barn- och ungdomsvård kända män och kvinnor, vilka väljas av kommunen, i sammanhang varmed motionären även gjort viss hemställan angående ordförandeskapet i nämnden.

I herr *Ericsons* i Boxholm motion hemställes, att 3 § i förslaget måtte erhålla följande lydelse: »barnavårdsnämnden utgöres av minst fem för nit och intresse för barn- och ungdomsvård kända män eller kvinnor».

Utskottet.

Utskottet förbiser ingalunda vikten av att kommunerna i största möjliga omfattning bibehållas vid rätten att till ledamöter i kommunala nämnder och styrelser fritt välja de för varje särskilt uppdrag mest lämpade personerna. I fråga om barnavårdsnämnderna tala emellertid otvivelaktigt starka skäl för lämpligheten av att genom uttryckliga lagbestämmelser söka skapa garantier för en sådan sammansättning av nämnderna, som gör dem

i görligaste mån skickade för de omfattande och grannliga uppgifter, vilka genom förevarande lagförslag anförtratts dem. Kungl. Maj:ts förslag intager härutiinnan den ståndpunkten, att vissa av ledamöterna skola väljas inom angivna kategorier av medborgare (lärare, ledamöter av fattigvårdsstyrelse, i vissa fall läkare), under det att minst två andra skola få fritt väljas bland personer med nit och intresse för barn- och ungdomsvård; endast beträffande prästerlig och, i vissa kommuner, medicinskt utbildad ledamot har självskrivnenhet stadgats.

Vad först angår representanten för fattigvårdsstyrelsen delar utskottet föredragande departementschefens uppfattning, att det för befordrande av ett gott samarbete mellan fattigvårdsstyrelsen och barnavårdsnämnden är synnerligen angeläget, att en av förstnämnda myndighets ledamöter inväljes i nämnden. Fattigvården och barnvården hava många beröringspunkter med varandra, och hur än gränsen drages mellan deras verksamhetsområden, kunna, såsom förut framhållits, meningsmotsättningar mellan de båda myndigheterna icke alltid undvikas. För dessas utjämning bör då den gemensamme ledamoten kunna bliva till verkligt gagn, och det är att förvänta, att han i många fall skall bliva i stånd att verksamt undanröja det nu ofta påtalade missförhållandet, att fattigvårdsstyrelsen och barnavårdsnämnden icke i önskvärd omfattning samarbeta. Den omständigheten, att enligt förslaget skall i nämnden inväljas en person, vars inval är betingat särskilt av hans ledamotskap i fattigvårdsstyrelsen, vilket med hänsyn till stadgandet i 16 § 2 mom. ock bör vid valet angivas, utesluter givetvis icke, att flera ledamöter i fattigvårdsstyrelsen, där så finnes lämpligt, inväljas i nämnden.

Vad angår den prästerliga ledamoten, torde han på grund av arten av sin verksamhet i allmänhet vara väl lämpad för att taga befattning med de ömtåliga förhållanden, om vilka det i barnavårdsarbetet i stor utsträckning är fråga. Av synnerlig vikt är, att mödrar till barn utom äktenskap på ett så tidigt stadium som möjligt och helst redan före barnets födelse anmäla sig hos barnavårdsnämnden för barnavårdsmans förordnande, och det är att antaga, att de i en dylik angelägenhet företrädesvis äro benägna att vända sig till den prästerliga ledamoten, vilken ju merendels genom sin verksamhet i kommunen står i nära kontakt med församlingsborna. Att prästen, på grund av den ställning han intager i flertalet kommuner i landet, äger särskilda förutsättningar att genom personlig påverkan i hemmet rätta yppade missförhållanden i avseende å barnens sedliga fostran, lär även vara uppenbart. Den prästerliga ledamoten torde ock merendels genom sin verksamhet vara i stånd att verksamt befördra samarbete mellan vederbörande skolråd och barnavårdsnämnden, vilket givetvis icke är utan betydelse. För att den prästerliga ledamoten kommer att i många fall göra en betydelsefull insats i nämndens arbete för de ungas välfärd talar bland annat den omständigheten, att prästerna, i all synnerhet de yngre bland dem, under sin verksamhet inom våra nuvarande barnavårdsnämnder (skol-

råden) vid tillämpningen av 1917 års lag om barn utom äktenskap i allmänhet nedlagt ett nitiskt arbete och visat stort intresse för denna betydelsefulla gren av barnavårdsarbetet. Slutligen bör anmärkas, att den omständigheten, att prästerna numera icke äro självskrivna ledamöter i våra fattigvårdsstyrelser, icke med nödvändighet bör föranleda ett motsvarande förhållande i fråga om barnavårdsnämnderna. Otvivelaktigt äro nämligen garantier för prästernas medverkan i barnavårdsarbetet i mycket högre grad av behovet påkallade, än då det gäller fattigvårdsverksamheten.

Ehuru utskottet sålunda anser starka sakliga skäl tala för att samhället försäkras sig om prästernas medverkan i arbetet till barnens skydd, kan utskottet dock icke dela departementschefens uppfattning därom, att med nödvändighet kyrkoherden i församlingen skall vara självskrivnen ledamot. Finnas att för uppdraget tillgå flera ordinarie präster, anställda i församlingstjänst inom kommunen, synes denna ej böra betagas möjligheten till val av den av dem, som befinner sig för uppdraget lämpligast. Omfattar ett pastorat flera församlingar med en eller flera komministrar, vilka, såsom undantagslöst torde vara fallet, det åligger att vara kyrkoherden behjälpliga i hans verksamhet inom pastoratet, bör det stå respektive kommuner fritt att till ledamot välja antingen kyrkoherden eller någon av komministrarerna. I en del fall saknas emellertid möjlighet till dylikt val. I ett ej ringa antal kommuner finnes ju nämligen allenast en ordinarie präst anställd i församlingstjänst inom kommunen, och i sådant fall bör denne eller hans ställföreträdare — varmed förstås den, som förestår den ordinarie prästens ämbete — utan val vara ledamot i barnavårdsnämnden. Därest ytterligare en ordinarie prästerlig befattning i dylik kommun skulle inrättas, inträder givetvis plikt för kommunen att förrätta val av en av prästerna till ledamot i nämnden.

Beträffande representanten för lärarkåren delar utskottet till fullo departementschefens uppfattning om önskvärdheten av att uppfostringssynpunkterna få i vidsträcktaste mån göra sig gällande i barnavårdsarbetet. Lärarnas kännedom om och intresse för ungdomen och dess förhållanden samt deras beröring med såväl barnen som föräldrarna torde göra dem i hög grad lämpade för deltagande i nämndens arbete. Då härtill kommer, att kommunerna i allmänhet hava möjlighet till val mellan flera lärare eller lärarinnor, torde en bestämmelse om att en sådan skall hava plats i barnavårdsnämnden icke komma att betraktas såsom någon mera nämnvärd inskränkning i kommunens rätt att fritt välja sina förtroendemän. Endast i de ytterst få fall, då allenast en lärarrepresentant finnes i kommunen att för uppdraget tillgå, bör han eller hans ställföreträdare, på sätt i det föregående beträffande den prästerliga ledamoten förordats, utan val vara ledamot i nämnden, med skyldighet för kommunen att, därest ytterligare en lärare eller lärarinna skulle anställas, förrätta val av lärarrepresentant i nämnden. I enlighet med yrkande, framställt i ett av de över fattigvårdslagstiftningskommitténs förslag avgivna utlåtandena, torde möj-

lighet böra beredas kommun, som har särskild folkskolinspektör, att välja honom till ledamot i stället för lärare eller lärarinna.

Vad vidare angår den av Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelsen om att en läkare skall i vissa fall vara ledamot i nämnden, bör framhållas, att fosterbarnskontrollen, vilken hittills i regel åvilat hälsovårdsnämnden, enligt förslaget överflyttas till barnavårdsnämnden. Med hänsyn härtill och då även i övrigt läkarnas medverkan i barnavårdsarbetet måste anses vara av synnerlig vikt, tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag härutinnan. En mindre av förhållandena påkallad jämkning beträffande stadgandets avfattning har emellertid av utskottet föreslagits.

Vad slutligen angår nämndens övriga, fritt valda ledamöter, vill utskottet betona, att den av Kungl. Maj:t föreslagna formuleringen, mot vilken utskottet icke har något att erinra, givetvis icke utesluter, att flera än två sådana ledamöter inväljas, något som särskilt i större kommuner mången gång torde befinnas lämpligt.

På grund av vad sålunda anförts har utskottet funnit 3 § i Kungl. Maj:ts förslag böra omformuleras i enlighet med ovan angivna grunder. 4 § i förslaget bör såsom följd härav utgå och lämpligen kunna ersättas med sista stycket i 3 § av Kungl. Maj:ts förslag. Av utskottets uppfattning beträffande barnavårdsnämndens ordinarie ledamöter följer, att även bestämmelserna i 5 § om suppleanter böra erhålla en delvis annan lydelse än enligt propositionen och att vissa huvudsakligen formella jämkningar böra vidtagas i 6 §.

Med avseende å 6 § må anmärkas, att då i kommun endast två ordinarie präster eller lärare finnas att tillgå för ledamotskap i barnavårdsnämnden, och av en av dessa präster eller lärare gjord avsägelse godkännes av kommunen, han utan val inträder som suppleant i nämnden.

7 §.

Beträffande denna § hava yrkanden i sinsemellan helt motsatt riktning framkommit. Under det att herr *Sehlin* i sin motion hemställt, att riksdagen måtte, med uteslutande ur förslaget av 7 §, helt genomföra principen om en särskild barnavårdsnämnd i varje kommun, har åter i herr *Pehrssons* i Göteborg motion yrkats, att åt kommun, vars befolkningssiffra icke överstiger 1,500, måtte anförtros att avgöra, huruvida särskild barnavårdsnämnd skall utses eller icke, varjämte såväl sistnämnde motionär som herr *Paulsen* hemställt, att åt länsstyrelsen borde i stället för åt Kungl. Maj:t anförtros att pröva ansökningar om befrielse från skyldighet att hava särskild barnavårdsnämnd.

*Herrar
Pehrssons
i Göteborg
och Sehlin's
särskilda
motioner
samt herr
Paulsens
motion II:451.*

Under det att enligt fattigvårdslagstiftningskommitténs förslag varje kommun skulle utan undantag tillsätta särskild barnavårdsnämnd, intager Kungl. Maj:ts förslag den ståndpunkten, att möjlighet bör i vissa fall förefinnas för mindre kommun att vinna befrielse från skyldighet i nämnda

Utskottet.

hänseende. Utskottet kan visserligen instämma i det av bl. a. överståthållarämbetet gjorda uttalandet, att förslaget att i varje kommun skall finnas en barnavårdsnämnd, som uteslutande har att sysselsätta sig med barnavårdsärenden, skulle vara i sig ägnat att befrämja en god barnavård, men kan dock icke förbise, att ett jämförelsevis stort antal kommuner finnes med en synnerligen obetydlig folkmängd, och att det i sådana kommuner dels kan vara obehövt att tillsätta särskild nämnd och dels möta vissa svårigheter att, förutom ledamöter i övriga nämnder, finna lämpliga personer även för en särskild barnavårdsnämnd. Utskottet kan därför icke biträda herr Sehlins motion, utan anser i likhet med departementschefen, att i vissa fall barnavårdsverksamheten bör kunna anförtros åt annat kommunalt organ.

Då det härefter gäller att avgöra, i vilka fall och på vad sätt undantag från stadgandet om särskild barnavårdsnämnd bör kunna äga rum, kan utskottet till en början icke lämna sin anslutning till det i herr Pehrssons i Göteborg motion framförda förslaget, att kommun, vars befolkningssiffra icke överstiger 1,500, skulle äga själv avgöra, om särskild barnavårdsnämnd skall tillsättas eller icke. Av statistiken framgår, att ett dylikt förslags godtagande skulle medföra, att ej mindre än 1,506 eller sålunda omkring 63 % av samtliga 2,371 landskommuner skulle kunna komma att sakna särskilt tillsatt barnavårdsnämnd, vilket enligt utskottets förmenande skulle vara ägnat att i väsentlig mån motverka vad med den nya lagstiftningen åsyftas. Anlitandet av annan myndighet såsom barnavårdsnämnd synes böra vara en utväg, som betingas av, å ena sidan det på grund av kommunernas särskilda förhållanden mindre starkt framträdande behovet av särskild nämnd, och å andra sidan svårigheten att uppbringa tillräckligt antal dugande krafter för en speciell barnavårdsmyndighet. Ingendera förutsättningen torde i regel föreligga i kommuner med så stort invånarantal som närmare 1,500. Att åt nära $\frac{2}{3}$ av våra landskommuner överlåta prövningen, huruvida en dylik undantagsbestämmelse bör vinna tillämpning, har icke synts utskottet tillrådligt, i all synnerhet som detta knappast skulle innebära någon förbättring av nu rådande förhållanden, i det att enligt uppgifter från år 1920 i 815 av landsbygdens skoldistrikt, eller 34.6 % av dessa, funnos särskilda barnavårdsnämnder, under det att i övriga 65.4 % skolråden fungerade såsom barnavårdsnämnder. Ifrågasätts kan, om icke den i motionen föreslagna åtgärden skulle vara ägnad att i viss mån medföra samma olyckliga konsekvenser, som föranleddes av de i 1902 års lagstiftning förekommande bestämmelser, varigenom såväl fosterbarnskontrollen som befattningen med vanartade och i sedligt avseende försummade barn uppdrogs åt av andra göromål i hög grad betungade kommunala myndigheter. Att över huvud taget binda möjligheten av undantag vid en viss folkmängdssiffra synes utskottet i likhet med departementschefen icke vara att förorda. Det torde nämligen, såsom svenska stadsförbundets styrelse i sitt utlåtande erinrat, förhålla sig

så, att behovet av särskild barnavårdsnämnd kan vara rätt olika starkt allt efter samhällets struktur, oavsett folkmängdssiffrorna. Utskottet ansluter sig därför till förslaget's ståndpunkt, att undantag från skyldigheten att hava särskild nämnd bör kunna för viss tid eller tillsvidare av lämplig myndighet medgivas mindre kommun, där så med hänsyn till förhållandena prövas lämpligen kunna ske.

Vad sedan angår spørsmålet, åt vilken myndighet dylik prövning med största fördel bör anförtros, anser väl utskottet vägande skäl tala för att ärenden av denna art såvitt möjligt böra anförtros åt överordnad lokal myndighet, i detta fall länsstyrelsen. Mot det av herr Pehrsson i Göteborg och herr Paulsen i sådant avseende väckta förslaget har emellertid inom utskottet framhållits den synnerliga vikten av att dylika dispensärenden avgöras efter vissa enhetliga principer landet över till förebyggande av att inom de särskilda länen alltför stor olikhet vid dessa frågors bedömande kommer till uttryck. I sådant avseende har hänvisats på det mindre lämpliga förhållandet, att vissa dispensärenden enligt fattigvårdslagen i olika län kommit att behandlas efter helt skilda principer. Vid övervägande inom utskottet av möjligheten att, med anförtroende åt länsstyrelsen av uppgiften i fråga, skapa en anordning för undvikande av dylik olikformighet — i vilket hänseende ifrågasatts inhämtande av yttrande av statens inspektör för fattigvård och barnavård — har det befunnits, att en dylik anordning icke skulle ur förenklingssynpunkt vara att föredraga framför den av Kungl. Maj:t föreslagna. Härtill kommer, att vid en sådan anordning besvär över länsstyrelsens beslut lämpligen borde föras hos Kungl. Maj:t i statsrådet, därvid det skulle åligga inspektören — som tillika är chef för vederbörande byrå i socialdepartementet — att, efter att förut hava avgivit yttrande i ärendet till länsstyrelsen, ånyo bereda detsamma till föredragning, vilket knappast skulle vara lämpligt. Att åter låta ärenden av detta slag prövas i regeringsrätten, synes icke heller vara att förorda.

Enligt 89 § 2 mom. i förslaget skall utredning i fråga av förevarande slag verkställas av vederbörande barnavårds-konsulent, vilken, där så erfordras, torde komma att på ort och ställe studera förhållandena, varefter länsstyrelsen insänder handlingarna i ärendet jämte eget yttrande till Kungl. Maj:t. På detta sätt torde vinnas garanti för, att de förhållanden, som råda i varje särskild kommun, bliva vederbörligen beaktade, och det torde icke vara att befara att med en sådan anordning, såsom i herr Pehrssons motion gjorts gällande, den av Kungl. Maj:t verkställda prövningen — vilken ju skall ske med stöd av den inom socialdepartementets byrå för fattigvård och barnavård representerade sakkunskapen och erfarenheten å hithörande område — skulle komma att verkställas på ett schablonmässigt sätt. Utskottet förväntar tvärt om, att med den föreslagna anordningen all tillbörlig hänsyn skall komma att tagas till de särskilda kommunernas olikartade förhållanden. Att märka är även, att, som praktiskt taget alla

dispensansökningar av ifrågavarande slag kunna förväntas inkomma förelagens ikraftträdande, den till följd av ifrågavarande stadgande å vederbörande byrå fallande arbetsuppgiften blir av allenast övergående natur.

Av det anförda framgår, att utskottet icke ansett sig kunna biträda vare sig de av herr Pehrsson eller herr Paulsen i förevarande hänseende framställda yrkanden.

Vad Kungl. Maj:t föreslagit därom, att i kommun, där särskild barnavårdsnämnd ej tillsättes, barnavårdsnämnden skall utgöras av fattigvårdsstyrelsen, förstärkt med en prästerlig ledamot och en representant för lärarkåren, tillstyrkes av utskottet allenast med den ändring, som föranledes av utskottets förslag till ändringar av 3—6 §§. Då i kommun, som här avses, särskild folkskolinspektör icke lär finnas anställd, torde bestämmelse om att sådan inspektör må kunna inväljas i stället för lärare eller lärarinna icke böra medtagas.

8 §.

I denna § föreslår utskottet den ändring av 1 mom. första stycket och 2 mom., att tjänstgöringstiden för sådan ordförande, vice ordförande eller särskild föredragande i barnavårdsärenden, vilken utan val är ledamot av nämnden, bestämmes till fyra år.

9 §.

I 1 mom. första stycket av förevarande § föreslår utskottet en mindre ändring för vinnande av full överensstämmelse med motsvarande stadgande i 15 § 1 mom. fattigvårdslagen. I andra stycket av 1 mom. har såsom en konsekvens av de utav utskottet föreslagna ändringarna i 3 och 4 §§ gjorts ett mindre tillägg.

Till förebyggande av att en minoritet av de vid barnavårdsnämndens sammanträden närvarande ledamöterna skola kunna genomdriva beslut om barns omhändertagande för skyddsuppfostran, har utskottet funnit lämpligt föreslå, att för dylikt beslut skall erfordras, att flera än hälften av de i beslutet deltagande ledamöterna, dock minst tre, äro ense om beslutet. Härigenom förebygges exempelvis att, om av sju i beslut deltagande ledamöter tre yrka, att ett barn skall omhändertagas för skyddsuppfostran, två yrka, att varning skall tilldelas barnet, och två yrka, att ingen som helst åtgärd skall vidtagas, förstnämnda tre ledamöter, ehuru utgörande en minoritet, skulle kunna genomdriva den av dem omfattade meningen.

12 och 83 §§.

Herr *Lyberg* har i sin motion hemställt, att 12 § måtte avfattas på enahanda sätt som 18 § i fattigvårdslagen enligt det härom av innevarande års riksdag fattade beslut samt att som en följd härav senare delen av 83 § måtte såsom överflödig utgå.

Utskottet delar motionärens mening och hemställer alltså, att 12 § måtte erhålla den av honom föreslagna lydelsen. Såsom en konsekvens härav bör, på sätt motionären hemställt, andra punkten av 83 § utgå.

Utskottet.

14 §.

I sin motion har herr Pehrsson i Göteborg hemställt om den ändring av 14 § 1 mom., att skyldighet icke borde äläggas ledamot i barnavårdsnämnd att vara kretsombud.

Herr
Pehrssons
i Göteborg
motion.

Vad angår den i 1 mom. av förevarande § föreslagna bestämmelsen om kommuns indelning i kretsar anser utskottet, att såsom förutsättning för en dylik anordning lämpligen bör angivas, icke, såsom i propositionen föreslagits, att nämndens verksamhet är av ringa omfattning, utan att omfattningen av dess verksamhet giver anledning till dylik indelning.

Utskottet.

Vad angår frågan om skyldighet för nämndens ledamöter att tjänstgöra såsom kretsombud, finner utskottet det icke vara lämpligt att helt fritaga vissa ledamöter i barnavårdsnämnd, som beslutat indela kommunen i kretsar, från skyldighet att fullgöra dylikt uppdrag. Den i förslaget upptagna särskilda bestämmelsen härom angående tjänsteläkare har därför synts utskottet böra ur förslaget utgå. Även andra ledamöter böra, på sätt av herr Pehrsson framhållits, då anledning därtill föreligger, kunna av nämnden fritagas från uppgiften i fråga. Utskottet förutsätter således, att barnavårdsnämnderna skola, i stället för ledamöter av nämnden, vilka svårigen kunna medhinnas att tjänstgöra såsom kretsombud, på sätt den föreslagna avfattningen av förevarande § gör möjligt, till dylika ombud utse andra lämpliga personer.

2 mom av 14 § har utskottet funnit böra undergå en omformulering för vinnande av större tydlighet rörande den avsedda innebörden i bestämmelserna.

18 §.

I första stycket av denna § anser utskottet den ändring böra vidtagas, att däri avsedd utredning må för fall, då särskild föredragande enligt 8 § 2 mom. utsetts, kunna verkställas även av denne.

Såsom en konsekvens av det av utskottet beträffande 3 § framställda förslaget, att jämväl för kommunen anställd särskild folkskolinspektör må kunna inväljas i nämnden såsom representant för kommunens skolväsen, tillstyrker utskottet en mindre ändring i sista punkten av andra stycket av nu förevarande §.

20 och 21 §§.

Herr Pehrsson i Göteborg föreslår i sin motion, dels beträffande 20 §, att fattigvårdskonsulenterna skola hava till uppgift att tillhandagå med upplysningar och råd rörande barnavården, dels ock beträffande 21 §, att titeln *överinspektör* icke bör komma till användning beträffande den där omförmälde tjänstemannen.

Herr
Pehrssons
i Göteborg
motion.

Utskottet.

Utskottet, som biträder de av Kungl. Maj:t föreslagna anordningarna för åstadkommande av inspektion över den samhälleliga barnvården och som anser, att fattigvårdskonsulenterna böra, på sätt departementschefen framhållit, tjänstgöra även såsom barnavårdskonsulenter, finner i anslutning till herr Pehrssons motion den ändring böra vidtagas i 2 punkten i 2 stycket av 20 §, att befattning som barnavårdskonsulent angives *skola* i varje fall innehavas av fattigvårdskonsulent. Såsom en konsekvens av denna ändring föreslås jämväl en ändrad avfattning av 3 punkten i samma stycke.

Beträffande 21 § föreslår utskottet den ändringen, att den däri förekommande titeln *överinspektör* utbytes mot *statens inspektör*.

22 §.

Med avseende å stadgandet i 22 § a) anser utskottet sig böra framhålla, att bland förhållanden, genom vilka i stadgandet avsedda barn utsettas för fara till liv eller hälsa, kunna vara att räkna även synnerligen underhaltiga bostadsförhållanden i föräldrahemmet, och att fall kunna tänkas, då till avlägsnande av dylik fara för ett barn dess omhändertagande enligt föreskrifterna därom i lagen kan visa sig vara en nödvändighet.

23 §.

I 1 mom. c) av denna § anser utskottet böra införas ett tillägg till utmärkande av att aga icke bör tillgripas i annat fall, än då övriga i denna § omförmälda uppfostringsåtgärder icke kunna antagas hava åsyftad verkan.

26 §.

Med avseende å bestämmelserna i 1 mom. av denna § vill utskottet hava framhållit önskvärdheten av att för de fall, då i ärende angående vanartad flickas omhändertagande för skyddsuppfostran förhör med henne skall äga rum inför länsstyrelsen, barnavårdsnämnden tillser, att flickan vid förhöret varder åtföljd av därför lämplig kvinna, samt att nämnden vid dylikt förhör, där så befinnes lämpligen kunna ske, låter sig representeras av kvinnlig ledamot i nämnden.

34 §.

Herr
Wallerius'
motion.

Herr *Wallerius* har i sin motion hemställt, att i lagförslaget måtte införas en bestämmelse om att inom varje landstingsområde skall finnas en utackorderingscentral för området eller att en hänvisning å en dylik anordning skall införas i förslaget.

Utskottet.

Det i motionen berörda spörsmålet om vidtagande av lämpliga åtgärder för underlättande av barns utackordering i för dem lämpade fosterhem är givetvis för barnavårdens utveckling av icke ringa vikt. I Danmark be-

drives i detta avseende ett energiskt och målmedvetet arbete av ett stort antal enskilda föreningar. Utskottet, som icke underskattar betydelsen av att även för vårt lands vidkommande lämpliga åtgärder i detta syfte vidtagas, anser dock, att för varje läns vidkommande bör härutinnan förfaras på det efter där rådande förhållanden lämpligaste sättet. Möjligen kunna, såsom motionären antytt, i vissa fall vid ett av landsting upprättat upptagningshem vidtagas anordningar i det angivna syftet, och därest den i propositionen omförmälda planen för omorganisation av allmänna barnhusets verksamhet — i vilken plan ingår jämväl förslag, att barnhuset skall äga utdela understöd till upptagningshem i skilda delar av landet — blir förverkligat, torde en viktig förutsättning vara tillfinnandes för vinnande av vad motionären åsyftat. Då emellertid enligt utskottets förmenande en bestämmelse om utackorderingscentraler icke lämpligen bör intagas i lagen, finner sig utskottet icke kunna tillstyrka bifall till motionen.

36 §.

Utskottet, som livligt behjärtar vikten av det i denna § föreslagna stadgandet, anser sig i samband härmed böra framhålla önskvärdheten av att sådana anordningar vidtagas, som äro erforderliga för möjliggörande av specialvård för sjuka och abnorma barn.

44 §.

I avseende å 1 mom. i förevarande § förutsätter utskottet, att innan av annan än staten anordnat skyddshem inrättas, planen för detsamma underställes Kungl. Maj:ts prövning. Utan ett sådant förfarande kan nämligen Kungl. Maj:t vid prövning av ansökan om skyddshems godkännande knappast känna full obundenhet.

Med hänsyn särskilt till den föreslagna höjningen av åldern för barns omhändertagande för skyddsuppfostran samt för deras kvarhållande i skyddshem anser utskottet ett tillägg böra göras till 2 mom. i denna § av innehåll, att synnerlig uppmärksamhet bör ägnas åt skyddshemselevernas uppfostran till arbetsduglighet och yrkesskicklighet.

Då enligt förslaget skyddshemselev kan i vissa fall kvarhållas i skyddshem ända intill fyllda 21 år, lärers böra tagas i övervägande, huruvida författningsbestämmelse erfordras för att vistelse för skyddsuppfostran i skyddshem må i värnpliktshänseende anses såsom laga förfall. En liknande bestämmelse torde till äventyrs böra meddelas jämväl i avseende å manlig elev i tvångsuppfostringsanstalt.

51 §.

I avseende å 1 och 4 mom. av denna § anser sig utskottet böra uttala, att där stadgad anmälningsskyldighet må anses behörigen fullgjord, om vederbörlig skriftlig anmälan inlämnats till allmänna posten inom för

varje fall stadgad tid. Såsom fattigvårdslagstiftningskommittén i sina motiv framhållit, torde anmälan även medelst telefon böra godtagas.

60 §.

I 1 mom av 60 § föreslår utskottet en mindre, formell jämkning.

61 §.

I sammanhang med denna § vill utskottet, i anslutning till vad departementschefen därom anfört, understryka angelägenheten av att vid behandling av frågan om eventuell prolongation av förordningen den 29 juni 1921 angående understöd av skatteutjämningsmedel åt synnerligt skattetyngda landskommuner uppmärksamhet ägnas åt spörsmålet, om och i vad mån barnavårdskostnad bör vara att i avseende å rätt till dylikt understöd likställa med utgifter för folkskole- eller fattigvårdsväsen.

62 §.

Den i 3 stycket av denna § förekommande bestämmelsen om hemsändning gäller allenast barn, som omhändertagits för samhällsvård. Någon bestämmelse om hemsändning av barn, som omhändertagits för skydds-
uppfostran, finnes ej upptagen i förslaget, ehuru å andra sidan förbud mot hemsändning av dylikt barn ej föreslagits. Såsom departementschefen framhållit, torde vid nu angivna förhållanden hemsändning av för skydds-
uppfostran omhändertaget barn endast kunna äga rum i sådant fall, då båda vederbörande barnavårdsnämnder äro ense därom.

64, 67 och 68 §§.

I 64 § har hänvisats till särskilt meddelade stadganden angående skyddshemsavgift och angående kommuns rätt till bidrag av landsting till bestridande av dylik avgift. Liknande hänvisningar hava meddelats i 67 och 68 §§ beträffande kostnadsbidrag av statsmedel och viss reglering av ersättningsbelopp från enskilda.

Utskottet förutsätter, att grunderna för de stadganden, vilka sålunda komma att utfärdas, underställas riksdagen i samband med framläggande för nästkommande års riksdag av förslag angående statsbidrag till bestridande av kostnader enligt barnavårdslagen.

I 4 mom. av 68 § föreslår utskottet en redaktionell ändring.

81 §.

I 2 mom. av denna § har synts utskottet böra vidtagas en mindre ändring till tydliggörande av att anmälan om däri avsett missförhållande må göras även hos statens inspektör för fattigvård och barnavård samt den tjänsteman, vilken skall utöva tillsyn över skyddshemmen, ävensom barnavårdskonsulent.

83 §.

Beträffande en av utskottet i denna § föreslagna ändring hänvisas till vad utskottet därom anfört under 12 §.

Förslaget till lag om ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1918 om fattigvården.

10 §.

Såsom en konsekvens av den av Kungl. Maj:t föreslagna ändringen av 3 stycket i denna § torde böra däri göras en hänvisning jämväl till den fattigvårdsstyrelsen enligt lagen om behandling av alkoholister i vissa kommuner åliggande skyldigheten att tjänstgöra såsom nykterhetsnämnd.

43 och 44 §§.

Med hänvisning till utskottets hemställan beträffande 20 och 21 §§ i förslaget till lag om samhällets barnavård tillstyrker utskottet motsvarande ändringar i förevarande §§.

63 §.

I andra stycket av denna § föreslår utskottet en redaktionell ändring, motsvarande den i avseende å 68 § 4 mom. i förslaget till barnavårdslag förordade.

77 §.

I propositionen nr 150 har Kungl. Maj:t föreslagit, att första och andra styckena i 77 § skola upphöra att gälla. Såsom motiv härför har, i avslutning till vad fattigvårdslagstiftningskommittén därom anfört, framhållits, att en sådan bestämmelse om målsmansrätt som den i första stycket nu inrymda icke bör förekomma i fattigvårdslagen, samt att det i andra stycket förekommande stadgandet om tillsyn över vissa barn, som varit av fattigvårdsstyrelsen omhändertagna, efter barnavårdslagens tillkomst icke kan äga tillämpning för fattigvårdsstyrelsen. Den sålunda förordade lagändringen har föreslagits skola träda i kraft samtidigt med den föreslagna barnavårdslagen eller sålunda den 1 januari 1926, dock att nu gällande bestämmelse i 77 § 2 stycket fattigvårdslagen skall äga tillämpning även därefter med avseende å barn, som av fattigvårdsstyrelsen omhändertagits, till dess omsorgen om dessa barns vård och uppfostran övertagits av barnavårdsnämnden.

Vidare har i Kungl. Maj:ts proposition nr 53 med förslag till lag om förmyndarskap m. m. framlagts förslag till sådan ändring av 77 § fattigvårdslagen, att första stycket skall upphöra att gälla, samt att tredje stycket skall erhålla följande ändrade lydelse: »Föreligger anledning att understödstagare bör förklaras omyndig, har fattigvårdsstyrelsen att anmäla förhållandet till vederbörande överförmyndare». Denna lagändring är avsedd

att träda i kraft samtidigt med lagen om förmynderskap, eller den 1 januari 1925. Chefen för justitiedepartementet har såsom skäl för upphävande av första stycket i förevarande § framhållit, att stadgandet om fattigvårdsstyrelsens målsmansrätt över minderårig, som på dess bekostnad vårdas utom hemmet, ej stode väl tillsammans med den nya familjerättsliga lagstiftningen. I sin motivering för den föreslagna ändringen av tredje stycket av 77 § har departementschefen hänvisat till ett uttalande av lagrådet, av innehåll, att om jämlikt 12 kap. 3 § i förslaget till lag om förmynderskap ärende om omyndighetsförklaring ej skall kunna upptagas på ansökan eller anmälan av fattigvårdsstyrelse, 77 § sista stycket i fattigvårdslagen borde ändras så, att den däri föreskrivna anmälan skall göras hos vederbörande överförmyndare i stället för hos domstol.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, att första och andra styckena i 77 § fattigvårdslagen skola upphöra att gälla samt att tredje stycket av samma § skall erhålla den i propositionen nr 53 angivna lydelse.

Vad angår tiden för denna lagändrings ikraftträdande hemställer utskottet, att det nuvarande första stycket skall, på sätt föreslagits i propositionen nr 53, upphöra att gälla redan den 1 januari 1925, att andra stycket skall i enlighet med vad som föreslagits i propositionen nr 150 upphöra att gälla den 1 januari 1926, dock att tillämpning av nämnda stycke skall, i enlighet med vad förut nämnts, äga rum med avseende å vissa barn även efter sistnämnda dag, samt att den föreslagna ändringen av tredje stycket skall i överensstämmelse med föreskrift i propositionen nr 53 träda i kraft den 1 januari 1925.

Förslaget till lag om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 12 juni 1885 angående lösdrivares behandling.

Beträffande detta lagförslag, vilket fränsett ikraftträdelsebestämmelsen innehåller ett tillägg till det ifrågavarande lagrummet av innehåll, att personer under 18 år ej må såsom lösdrivare behandlas, har utskottet icke funnit anledning till någon erinran.

Fru Östlunds
m. fl:s motion,
i vad den
avser under-
stödtänkors
barn.

Vad slutligen angår det i fru Östlunds m. fl:s motion berörda spörsmålet om understöd åt änkors barn, vill utskottet till en början erinra om vissa i detta hänseende tidigare inom riksdagen framställda förslag.

Motioner vid
1919 och 1920
års riksdagar.

I en vid 1919 års riksdag i andra kammaren väckt motion, nr 200, föreslogs, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, på vilket sätt och efter vilka grunder understöd av allmänna medel kunde utan fattigvårds verkan beredas änkor till underhåll

och uppfostran av deras inom äktenskapet födda och under detsamma adopterade barn.

I sitt till andra kammarens fjärde tillfälliga utskott avgivna yttrande över motionen framhöll *pensionsstyrelsen*, att inom styrelsen förslag framförts att till behandling upptaga spørsmålet om beredande av en livränta eller ett kapitalbelopp för en gång, då familjeförsörjaren avlede och efterlämnade änka och minderåriga barn, eventuellt endast minderåriga barn. Även om i dylika fall änkan vore fullt arbetsför, vore det obestridligt, att, om mannen icke efterlämnat några tillgångar, änkan komme att få svårt att draga sig fram. Särskilt gällde detta tiden närmast efter dödsfallet, innan hon hunnit skaffa sig arbete och vänja sig in i de nya förhållandena. I vilket fall som helst komme barnens uppfostran att lida, om modern nödgades ägna den huvudsakliga delen av sin tid åt förvärvsarbete, därest icke särskilda anordningar träffades, som i dylikt fall tillgodosåge barnens intressen. Styrelsen ansåge frågan böra närmare utredas.

I utlåtande över motionen anförde förenämnda utskott:

»Utskottet finner för sin del motionärens framställning i hög grad be hjärtansvärd. Omotsägligen föreligger här ett samhällsintresse av betydelsefullaste slag, så visst som statens framtid beror på den omvårdnad och fostran, som komma det uppväxande släktet till del. Det synes fördenskull vara en tvingande nödvändighet, att staten i detta hänseende, där så behöves, träder hjälpande emellan, och att denna hjälp lämnas icke som en nådegåva, utan som en skyldighet fullgjord i statens eget intresse. Danmark är det enda europeiska land, där sådan änkehjälp förekommer. Den infördes där genom den s. k. Enkebörnsloven av den 29 april 1913. Det torde, särskilt med hänsyn till nu rådande ekonomiska förhållanden, vara av vikt, att en liknande lagstiftning snarast möjligt kommer till stånd även i Sverige. Huruvida ifrågavarande understöd bör ske i form av pensionsförsäkring eller på något annat sätt, är en fråga, som enligt utskottets mening lämpligast bör överlåtas åt en blivande utredning att avgöra.»

Andra kammaren biföll utskottets hemställan, men sedan första kammarens första tillfälliga utskott, under åberopande av att såväl pensionsstyrelsen som fattigvårdslagstiftningskommittén var för sig redan hade sin uppmärksamhet riktad på frågan, avstyrkt biträdande av andra kammarens beslut, biföll första kammaren sitt utskotts hemställan, i följd varav frågan förföll.

Samma motion väcktes även vid 1920 års riksdag, men blev ej heller då bifallen.

Fattigvårdslagstiftningskommittén, som i sitt betänkande med förslag till lag om den offentliga barnavården m. m. (del III sid. 9 o. f.) lämnat en ingående redogörelse för den danska lagstiftningen angående understöd till barn av änkor, har beträffande dylikt understöd yttrat bland annat följande:

»Den väg, på vilken man hos oss i främsta rummet ansett ett hjälpande av änkorna och deras barn böra åstadkommas, är genom pensionsförsäkring. Utan tvivel är ock denna väg den, som mest skulle motsvara sakens natur och på bästa sätt tillgodose behovet. Man har emellertid hittills på denna väg ansett sig kunna lösa frågan endast i en mindre utsträckning. Att döma av ett uttalande av pensionsstyrelsen torde dock frågan om en pensionering

Fattigvårdslagstiftningskommitténs betänkande angående barnavårdslagen.

i större utsträckning än nu förefinnes komma att bli föremål för utredning. Kommittén har icke att uttala sig om, huruvida en pensionering av änkor med minderåriga barn hos oss kan ordnas eller om den kan göras så omfattande, att därmed för alla barn till änkor, eventuellt även barn till änklingar, kan erhållas hjälp i sådan utsträckning, att kommunal understödssverksamhet för dem icke vidare blir av nöden. I sakens nuvarande läge torde kommittén emellertid ej böra underlåta att i allt fall ägna frågan om kommunalt understöd åt sådana barn uppmärksamhet.»

I enlighet med detta sitt uttalande har fattigvårdslagstiftningskommittén i 83 § av förslaget till lag om den offentliga barnvården upptagit ett stadgande av innehåll, att om änka är i behov av understöd för barn under 16 år, vilket hon har i sin vård eller bereder vård hos annan, och anledning ej föreligger, att barnet bör av barnavårdsnämnden omhändertagas för vård eller skyddsuppfostran, skall barnavårdsnämnden lämna henne det bidrag, som kräves för att hon må kunna giva barnet erforderlig vård; dock att vad sålunda sagts ej skall gälla, om hon går i nytt gifte och mannen är underhållsskyldig mot barnet eller hon lever tillsammans med en man, med vilken hon har barn.

Pensionsstyrelsen har i utlåtande över kommitténs förslag anført:

»Så länge de från pensionsförsäkringen utgående pensionerna äro relativt små och ofta otillräckliga, är det givetvis av stor vikt, att från kommunernas sida understöd lämnas, som utan att hava fattigvårdskaraktär kunna komplettera de från pensionsförsäkringen utgående pensionerna till beredande av ett nödortfigt livsuppehälle. Genom lagen den 14 juni 1918 om kommunala pensionstillskott och sjukvårdsbidrag hava kommunerna beretts möjlighet att lämna dylika tillskott till pensionerna. Även det föreliggande kommittéförslaget innehåller i detta hänseende betydelsefulla uppslag.

Såsom av kommitterade framhållits, utgår under vissa förutsättningar från pensionsförsäkringen särskilt pensionstillägg för barn till änkor och ogifta mödrar m. fl. (barntillägg). För att dylikt särskilt pensionstillägg skall utgå, fordras emellertid bland annat, att den ensamstående modern är pensionsberättigad och till arbete varaktigt oförmögen. För att barntillägg skulle kunna utgå till äkta makar, fordrades före 1922 års ingång bland annat, att båda makarna voro till arbete varaktigt oförmögna. Enligt lag den 13 oktober 1921 utgår barntillägg under vissa villkor numera även till äkta makar, av vilka endast mannen är pensionsberättigad och till arbete varaktigt oförmögen. Frågan om sådan utvidgning av pensionsförsäkringen, att därifrån skulle kunna beredas understöd åt änka, som ej är invalid och har minderåriga barn, har, såsom kommitterade framhållit, varit under behandling inom pensionsstyrelsen. Under nuvarande tryckta förhållanden torde dock föga utsikt förefinnas att få denna fråga löst i samband med pensionsförsäkringen, men spörsmålet bör därför ej släppas ur sikte.

Även om rätt till barntillägg finnes, blir det föreliggande understödsbehovet ofta nog icke fullt avhjälp, och i en hel del fall föreligger stort behov av ekonomiskt understöd för barns vård och underhåll, utan att förutsättningar finnas för rätt till barntillägg. Särskilt må framhållas, huruvida, då barntillägg utgått till äkta makar, av vilka endast mannen är invalid, detta indrages vid mannens frånfalle. De efterlevande komma härvid mången gång i en ekonomiskt svårare ställning såtillvida som, medan mannen ännu levde, denne kunde se till barnen och hustrun skaffa sig inkomstbringande arbete utom hemmet. Särskilt i betraktande härav måste det, så länge icke

*Uttranden
över fattig-
vårdslagstift-
ningskom-
mitténs be-
tänkande.*

någon särskild rätt till pension föreligger för icke invalida änkor med barn, anses högst önskvärt, att sådana änkor kunna under tillfredsställande former erhålla understöd, som ej har fattigvårdskaraktär.

Det synes, som om den väg, kommitterade i förslagets tionde kapitel anvisat för beredande av understöd i nu berörda och liknande fall, skulle erbjuda avsevärda fördelar, och att man icke borde låta avskräcka sig från att beträda densamma, även om det kan förutses, att denna splittring av den kommunala understödsverksamheten understundom kan komma att medföra slitningar mellan fattigvårdsstyrelser och barnavårdsnämnder.»

Svenska stadsförbundets styrelse har i utlåtande över kommitténs förslag anfört bland annat följande:

»Beträffande understöd åt ankors barn torde kunna göras gällande, att innan denna fråga slutgiltigt löses, man bör vara på det klara med, vilka möjligheter kunna föreligga att lösa detta problem genom försäkring. Mot vår allmänna pensionsförsäkring har med fog riktats den anmärkningen, att gränserna mellan understöd och pension icke klart uppdragits från början och att de sedermera allt mer och mer utsuddats. Här föreslås nu att taga ett nytt steg i orätt riktning. Av kommittén själv erkännes, att en anknytning till folkförsäkringen vore den rätta utvägen och en sådan lösning sättes för framtiden i utsikt. Som bekant befinna sig för närvarande frågorna om ett enhetligt och rationellt ordnande av hela vår socialförsäkring under utredning. I avvaktan på resultatet av detta arbete synes frågan om understöd åt ankors barn i annan ordning än nu böra anstå.

Styrelsen vill i detta sammanhang emellertid uttala såsom sin mening, att, därest understöd åt ankors barn skall lämnas på av kommittén föreslaget sätt, intet som helst skäl synes styrelsen föreligga, varför icke också änklings barn skulle erhålla samma förmån.»

Stockholms stads barnavårdsnämnd har i yttrande över kommittéförslaget, efter att hava avstyrkt den av kommittén föreslagna understödsverksamheten beträffande ogifta mödrar, anfört bl. a. följande:

»Enligt nämndens mening ligger det större vikt uppå att barn av fränskilda hustrur och änkor, såsom kommittén föreslår, bliva föremål för större omvårdnad från samhällets sida än för närvarande är fallet. Att för deras del skapa särskilda understödsbestämmelser lärer dock svårigen kunna ske. Frågan om understöd till ankors (och änklings) barn torde för övrigt närmast vara en pensionsförsäkringens sak. Detta medgives ock av kommittén, och i samband med de förändringar av vår socialförsäkringslagstiftning, varom utredning för närvarande pågår, kan även den så kallade barnpensioneringen väntas erhålla en mer tillfredsställande lösning än för närvarande. Emellertid synes det nämnden lämpligt, att till behandling snarast möjligt upptages frågan, huruvida genom ändring av fattigvårdslagen eller på annat sätt det kunde givas fattigvårdsstyrelse rätt att med hänsyn till omständigheterna i varje särskilt fall bestämma, om ett utgående barnunderstöd skall äga karaktären av fattigvård eller icke, d. v. s. medföra återbetalningsskyldighet eller ej. Blev fattigvårdsstyrelsen tillerkänd en dylik befogenhet, vore i själva verket huvudsyftet med ifrågavarande kapitel förverkligat. Vilken myndighet, barnavårdsnämnd eller fattigvårdsstyrelse, som utdelar understödet, synes nämnden från mödrarnas och barnens synpunkt skäligen likgiltigt. Detta är däremot icke fallet, om man ser saken ur samhällets synpunkt, ty här gäller frågan, om enhetligheten i samhällets understödsverksamhet skall förbli obruten eller ej.»

Socialstyrelsen har i sitt utlåtande i ämnet förklarat sig anse Stockholms stads barnavårdsnämnds uppslag, huruvida ej fattigvårdsstyrelsen borde erhålla rätt att bestämma, om ett utgående barnunderstöd skulle medföra återbetalnings-skyldighet eller icke, böra tagas under övervägande; och har socialstyrelsen framhållit, att härigenom skulle, med bibehållande av den allmänna principen och enhetligheten i samhällets understödsverksamhet, ej blott beträffande ensamstående mödrar utan ifråga om alla kategorier av understödstagare kunna vinnas, att i önskvärda fall fattigvård kunde beredas utan ersättnings-skyldighet.

Svenska fattigvårdsförbundets barnavårdsutskott har i denna del yttrat följande:

»Ett understödjande av änkornas barn genom barnavårdsnämnden har närmast karaktär av ett »provisorium». Det torde sålunda finnas ringa skäl för att på sakens nuvarande ståndpunkt överlämna understödsverksamheten beträffande barnen till änkor åt barnavårdsnämnden, helst understödsverksamheten ifråga om denna grupp av barn medför påtagliga principiella inkonsekvenser vid den kommunala understödsverksamhetens handhavande. Icke heller beträffande barn till de övriga grupperna ensamstående mödrar, nämligen ensamstående hustrur och ogifta mödrar, synes anledning föreligga att vidtaga någon förändring.»

Även i vissa andra utlåtanden över kommittéförslaget har uttalats, att behovet av understöd åt änkors barn borde tillgodoses genom utvidgning av pensionsförsäkringen.

*Nu före-
liggande
proposition.*

Såsom förut framhållits, har i den i nu förevarande utlåtande behandlade propositionen nr 150 med förslag till lag om samhällets barnavård m. m. ej medtagits kommitténs förslag, i vad angår frågan om understöd åt barn av ensamstående mödrar, däribland änkor.

*Beslut vid
innevarande
riksdag.*

Utskottet vill slutligen erinra, att innevarande års riksdag i anledning av väckta motioner beslutat hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida icke pensionstillägg för barn kunde i en eller annan form utgå även till änka efter enligt pensionsförsäkringslagen pensionsberättigad (invalid) man, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

*Utskottets
yttrande.*

Utän tvivel kunna vägande skäl anföras för att understöd utan fattigvårds karaktär beredes änkor, vilka äro i behov därav för sina barns uppfostran. Såsom av det föregående framgår, har fattigvårdslagstiftningskommittén — under uttalande, att för förevarande frågas lösning en utsträckning av pensionsförsäkringen vore den väg, som mest skulle motsvara sakens natur och på bästa sätt tillgodose behovet — framhållit, att kommittén icke hade att uttala sig om, huruvida en pensionering av änkor med minderåriga barn hos oss kunde ordnas eller om den kunde göras så omfattande, att därmed för alla barn till änkor, eventuellt även

barn till änklingar, kunde erhållas hjälp i sådan utsträckning, att kommunal understödsverksamhet för dem icke vidare bleve av nöden. Kommitténs förslag innefattar däremot ett försök att provisoriskt lösa frågan genom bestämmelser om kommunalt understöd åt sådana barn.

Någon utredning angående möjligheterna att medelst en utvidgning av pensionsförsäkringen lösa frågan om beredande av understöd åt änkors barn föreligger däremot icke. Utskottet anser emellertid önskvärt, att en dylik utredning kommer till stånd, därvid jämväl övriga möjliga utvägar för detta betydelsefulla spörsmåls lösande böra komma under övervägande.

Då emellertid en utredning angående det ifrågavarande spörsmålets lösning och angående de därmed förbundna, givetvis betydande ekonomiska konsekvenserna antagligen kommer att kräva en viss icke ringa tid, torde det böra tagas i övervägande, huruvida ej såsom ett provisorium, eventuellt genom tillägg till fattigvårdslagen, bör öppnas möjlighet för en anordning, varigenom änka befrias från skyldighet att utgiva ersättning för hennes barn tilldelad fattigvård. Skulle en dylik utväg finnas lämplig, torde förslag härom till äventyrs kunna framläggas före resultatet av utredningen i övrigt och såvitt möjligt redan för nästkommande års riksdag.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A. att riksdagen, med förklarande, att Kungl. Maj:ts förvarande förslag icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande:

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

1:o) **LAG**
om samhällets barnavård.

Härigenom förordnas som följer:

1 KAP.

Om barnavårdsnämnd.

Verksamhetsområde och uppgifter.

1 §.

Varje kommun har att i enlighet med bestämmelserna i denna lag ordna sin barnavård. I varje kommun skall finnas en barnavårdsnämnd.

Hava två eller flera kommuner, enligt vad i lagen om fattigvården sägs, förenat sig att tillsammans utgöra ett fattigvårdssamhälle, skola de även gemensamt handhava sin barnavård. I sådant fall skola de anses såsom en kommun i fråga om vad till barnavården hörer samt hava gemensam barnavårdsnämnd; och skola i övrigt de i 7 § 2 mom. i lagen om fattigvården meddelade bestämmelser äga motsvarande tillämpning.

2 §.

1 mom. Barnavårdsnämnden har att med uppmärksamhet följa de inom kommunen rådande förhållandena i avseende å barns vård och uppfostran samt noggrant tillse, att barn, vilka vistas inom kommunen och äro i den belägenhet, att det enligt denna lag ankommer på nämnden att ingripa, bliva föremål för dess åtgärder.

Särskilt åligger det nämnden

att, i fall, som avses i 22 §, taga befattning med misshandlade, vanvårdade eller för annan fara till liv eller hälsa utsatta barn samt barn, som äro vanartade eller i fara att bliva vanartade,

att, på sätt i 29 § stadgas, omhändertaga nödställda, sjuka och värnlösa barn, samt

att enligt bestämmelserna i 7 kap. öva kontroll över fosterbarnsvården.

Jämväl i övrigt har nämnden att ombesörja alla de angelägenheter i avseende å kommunens barnavård, vilka äro att hänföra till förvaltning och verkställighet. I sådant hänseende åligger det nämnden, bland annat,

att förvalta de till kommunens barnavård anslagna eller eljest hörande medel, därför avsedda fastigheter och annan egendom;

att varje år avlämna utgifts- och inkomstförslag för barnavården under det nästföljande året, föra fullständiga räkenskaper över de medel, nämnden har om händer, samt lämna redovisning för sin förvaltning, allt i överensstämmelse med kommunallagarna;

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

att jämlikt föreskrifter, som Konungen låter utfärda, föra förteckning över de barn, vilka äro föremål för nämndens verksamhet, samt avgiva statistisk redogörelse angående barnavården;

att i ärenden, som röra barnavården, själv eller genom ombud företräda kommunen och bevaka dess rätt; samt

att hos kommunen göra framställningar rörande de på dess beslut ankommande åtgärder, som nämnden finner böra vidtagas för barnavårdens ändamålsenliga ordnande och handhavande.

2 mom. Barnavårdsnämnden bör verka för förbättrad barn- och ungdomsvård och i sådant syfte, i den mån förhållandena därtill föranleda, söka främja tillkomsten och utvecklingen av barnhem och anstalter till stöd för hemuppfostran ävensom andra åtgärder till barns och ungdoms välfärd.

3 mom. Om vissa på barnavårdsnämnden ankommande åtgärder är stadgat i lagarna om äktenskaplig börd, om barn i äktenskap, om adoption, om barn utom äktenskap *samt* om förbud för vissa underhållsskyldiga att avflytta från riket ävensom i 14 kap. 45 § strafflagen och i lagen innefattande *vissa* bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande minderåriga.

3 mom. Om vissa på barnavårdsnämnden ankommande åtgärder är stadgat i lagarna om äktenskaplig börd, om barn i äktenskap, om adoption, om barn utom äktenskap, om förbud för vissa underhållsskyldiga att avflytta från riket *samt om förmynderskap* ävensom i 14 kap. 45 § strafflagen och i lagen innefattande bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande *vissa* minderåriga.

Sammansättning och tjänstgöringstid.

3 §.

1 mom. Barnavårdsnämnden utgöres av

a) kyrkoherden i församlingen eller hans ställföreträdare;

b) en ledamot av kommunens fattigvårdsstyrelse och en vid kommunens folkskolor eller fortsättningsskolor anställd lärare eller lärarinna;

c) minst två andra, för nit och intresse för barn- och ungdomsvård kända män eller kvinnor; samt

d) i kommun, som avses i 2 mom., en läkare.

De i b) och c) omförmälda ledamöterna väljas av kommunen. Minst

3 §.

1 mom. Barnavårdsnämnden utgöres av

a) en ledamot av kommunens fattigvårdsstyrelse;

b) en i församlingstjänst inom kommunen anställd ordinarie präst;

c) en vid kommunens folkskolor eller fortsättningsskolor anställd lärare eller lärarinna eller för kommunen anställd särskild folkskolinspektör;

d) minst två andra för nit och intresse för barn- och ungdomsvård kända män eller kvinnor; samt

e) i kommun, som avses i 2 mom., en läkare.

De i a), b), c) och d) omförmälda ledamöterna väljas av kommunen; dock

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

en av dem skall vara kvinna. Där så lämpligen kan ske, bör juridisk sakkunskap vara företrädd inom nämnden.

skola i kommun, där allenast en sådan präst, som i b) sägs, och allenast en sådan representant för skolväsendet, varom i c) förmäles, finnas att för uppdraget tillgå, dessa eller deras ställföreträdare utan val vara ledamöter i nämnden.

Minst en av ledamöterna skall vara kvinna. Där så lämpligen kan ske, bör juridisk sakkunskap vara företrädd inom nämnden.

2 mom. I stad är stadsläkare eller annan, av staden därtill utsedd läkare ledamot i barnavårdsnämnden.

2 mom. I stad är stadsläkare, om sådan finnes, eller annan, av staden därtill utsedd, i staden bosatt läkare ledamot i barnavårdsnämnden.

I landskommun, där provinsial-, extra provinsial-, köpings- eller municipalläkare är bosatt, är denne ledamot i nämnden. Äro flera sådana läkare bosatta inom kommunen, bestämmer länsstyrelsen efter anmälan från kommunalstyrelsen, vilken av dem, som skall vara ledamot.

Provinsial- och extra provinsialläkare äga att vara tillstädes vid sammanträden med barnavårdsnämnderna inom deras distrikt, även då de ej äro ledamöter i nämnderna, med rätt att deltaga i överläggningarna men ej i besluten samt att, där de så begära, få sin mening antecknad till protokollet.

4 §.

Omfattar kommun eller kommuner, vilka gemensamt handhava sin barnavård, två eller flera församlingar, förordnar domkapitlet en av kyrkoherdarna i dessa församlingar att vara ledamot i barnavårdsnämnden och en annan av kyrkoherdarna till suppleant för denne. Kyrkoherde, som ej är ledamot i nämnden, äger att deltaga i dess förhandlingar men ej i besluten samt att, där han så begär, få sin mening antecknad till protokollet.

I annexförsamling, där komminister finnes anställd, äger denne eller den hans tjänst förestår att, när kyrkoherden ej

4 §.

Provinsial- och extra provinsialläkare äga att vara tillstädes vid sammanträden med barnavårdsnämnderna inom deras distrikt, även då de ej äro ledamöter i nämnderna, med rätt att deltaga i överläggningarna men ej i besluten samt att, där de så begära, få sin mening antecknad till protokollet.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

själv är tillstädes, deltaga i nämndens förhandlingar och beslut.

5 §.

Till suppleanter för de ledamöter, som avses i 3 § 1 mom. *b)*, utser kommunen en ledamot eller suppleant i kommunens fattigvårdsstyrelse och en vid dess folkskolor eller fortsättningskolor anställd lärare eller lärarinna, där sådan finnes att tillgå.

För de i 3 § 1 mom. *c)* omförmälda ledamöterna utser kommunen, om dessa ledamöter äro två till antalet, två suppleanter och eljest suppleanter till minst ledamöternas halva antal eller, om deras antal ej är jämnt, till minst det antal, som är närmast över hälften.

Minst en av suppleanterna skall vara kvinna.

Har i stad annan läkare än stadsläkare blivit jämlikt 3 § 2 mom. utsedd till ledamot av nämnden, skall staden till suppleant för honom utse annan läkare.

6 §.

1 mom. De i 3 § 1 mom. *c)* omförmälda ledamöter i barnavårdsnämnden och suppleanter för dem utses bland inom kommunen bosatta svenska män och kvinnor, som fyllt tjugufem år.

Ledamot eller suppleant kan ej vara

a) den som icke råder över sig och sitt gods;

b) den som är förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas eller eljest på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller genom utslag, vilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till straffpåföljd, varom sist förmäles, eller den som är ställd under framtiden för brott, vilket medför nämnda påföljd;

5 §.

Till suppleanter för de ledamöter, som avses i 3 § 1 mom. *a) b) och c)*, utser kommunen dels en ledamot eller suppleant i kommunens fattigvårdsstyrelse, dels ock, där så kan ske, en sådan präst, som i nämnda mom. *b)* sägs, och en sådan representant för skolväsendet, som i samma mom. *c)* omförmäles; dock skola i kommun, där allenast en dylik präst och en dylik representant för skolväsendet finnas att för uppdraget tillgå, dessa utan val vara suppleanter i nämnden.

För de i 3 § 1 mom. *d)* omförmälda ledamöterna utser kommunen, om dessa ledamöter äro två till antalet, två suppleanter och eljest suppleanter till minst ledamöternas halva antal eller, om deras antal ej är jämnt, till minst det antal, som är närmast över hälften.

6 §.

1 mom. De i 3 § 1 mom. *d)* omförmälda ledamöter i barnavårdsnämnden och suppleanter för dem utses bland inom kommunen bosatta svenska män och kvinnor, som fyllt tjugufem år.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

c) den som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan.

Hustru vare ej, på den grund, att äldre giftermålsbalken är tillämplig i fråga om makarnas förmögenhetsförhållanden, obehörig att utöva uppdrag, varom nu är fråga.

Med hänsyn till ämbets- eller tjänstemannaställning må landshövding, landssekreterare, landskamrerare, länsassessor eller landsfogde icke vara ledamot eller suppleant i barnavårdsnämnd; ej heller landsfiskal i barnavårdsnämnd inom sitt distrikt. Av kommunen avlönad tjänsteman, som i och för sin befattning är redovisningsskyldig inför barnavårdsnämnden, må icke vara ledamot eller suppleant i samma nämnd.

Beträffande rätt för de valda ledamöterna och deras suppleanter att avsäga sig uppdrag att vara ledamot eller suppleant i barnavårdsnämnd gäller å landet vad om ledamot eller suppleant i kommunalnämnd och i stad vad om stadsfullmäktig är i kommunallagarna stadgat; dock att *lärare eller lärarinna, som avses i 3 § 1 mom. b) och 5 §, äger avsäga sig uppdraget endast då annan sådan finnes att tillgå* samt att kvinna icke äger tillgodonjuta den henne enligt kommunallagarna tillkommande särskilda avsägelserätt.

2 mom. De av kommunen utsedda ledamöter i barnavårdsnämnden och suppleanter för dem väljas för fyra år, räknade från och med den 1 januari året näst efter det, då valet skett.

I kommun, där val sker första gången, skall halva antalet av de ledamöter, som avses i 3 § 1 mom. c) och halva antalet suppleanter för dem eller, om antalet icke är jämnt, det antal, som är närmast under hälften, utses för allenast två år, och böra dessa ledamöter och suppleanter samt

Beträffande rätt för de valda ledamöterna och deras suppleanter att avsäga sig uppdrag att vara ledamot eller suppleant i barnavårdsnämnd gäller å landet vad om ledamot eller suppleant i kommunalnämnd och i stad vad om stadsfullmäktig är i kommunallagarna stadgat; dock att *den, som jämlikt 3 § 1 mom. b) eller c) valts till ledamot, samt suppleant för honom äga avsäga sig uppdraget endast då de uppgiva hinder, som av kommunen godkännes, samt att kvinna icke äger tillgodonjuta den henne enligt kommunallagarna tillkommande särskilda avsägelserätt.*

2 mom. De av kommunen utsedda ledamöter i barnavårdsnämnden och suppleanter för dem väljas för fyra år, räknade från och med den 1 januari året näst efter det, då valet skett; dock att *ledamot, som avses i 3 § 1 mom. a) och suppleant för honom, icke utses för längre tid än till utgången av den för dem bestämda tjänstgöringstid i kommunens fattigvårdsstyrelse.*

I kommun, där val sker första gången, skall halva antalet av de ledamöter, som avses i 3 § 1 mom. d) och halva antalet suppleanter för dem eller, om antalet icke är jämnt, det antal, som är närmast under hälften, utses för allenast två år, och böra dessa ledamöter och suppleanter samt

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

de, vilka skola kvarstå i fyra år, utses genom särskilda val.

Särskilt val för kortare tid än fyra år av ledamöter, som i nästföregående stycke avses, och suppleanter för dem må ock, efter kommunens beslut, ske, där sådant i anledning av beslutad ökning av antalet ledamöter eller suppleanter varder nödigt, på det att hälften av hela antalet ifrågavarande ledamöter och suppleanter, eller, om detta icke är jämnt, det antal, som är närmast över eller under hälften, må kunna utses vartannat år.

Avgår av kommunen vald ordinarie ledamot under den för honom bestämda tjänstgöringstid, anställles fyllnadsval. Den sålunda valde tjänstgör under den tid, som för den avgångne återstått.

7 §.

Mindre kommun må, där så med hänsyn till förhållandena prövas lämpligen kunna ske, av Konungen för viss tid eller tills vidare befrias från skyldigheten att hava särskild barnavårdsnämnd. I sådant fall skall barnavårdsnämnden utgöras av fattigvårdsstyrelsen, förstärkt med kyrkoherden i församlingen eller hans ställföreträdare samt en vid kommunens folkskolor eller fortsättningsskolor anställd lärare eller lärarinna. Sistnämnde ledamot väljes av kommunen för fyra år, räknade från och med den 1 januari året näst efter det, då valet skett. Till suppleant för den sålunda valde utser kommunen för enahanda tid en annan vid samma skolor anställd lärare eller lärarinna, där sådan finnes att tillgå.

I fall, som här avses, gäller i tillämpliga delar vad i 4 § är stadgat.

7 §.

Mindre kommun må, där så med hänsyn till förhållandena prövas lämpligen kunna ske, av Konungen för viss tid eller tills vidare befrias från skyldigheten att hava särskild barnavårdsnämnd. I sådant fall skall barnavårdsnämnden utgöras av fattigvårdsstyrelsen, förstärkt med

a) en i församlingstjänst inom kommunen anställd ordinarie präst samt

b) en vid kommunens folkskolor eller fortsättningsskolor anställd lärare eller lärarinna.

De i a) och b) omförmälda ledamöterna väljas av kommunen; dock skola i kommun, där allenast en sådan präst, som i a) sägs, och allenast en sådan lärare eller lärarinna, varom i b) förmäles, finnas att för uppdraget tillgå, dessa eller deras ställföreträdare utan val vara ledamöter i nämnden.

Till suppleanter för de ledamöter, som avses i a) och b), utser kommunen, där så kan ske, en sådan präst, som i a) sägs, och en sådan lärare eller lärarinna, som i b) omförmäles; dock skola i kommun, där allenast en dylik präst och en dylik lärare eller lärarinna finnas att för uppdraget tillgå, dessa utan val vara suppleanter i nämnden.

Beträffande rätt för de jämlikt a)

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

och b) valda ledamöterna och deras suppleanter att avsäga sig uppdrag att vara ledamot eller suppleant samt beträffande deras tjänstgöringstid och avgång skola bestämmelserna i 6 § äga motsvarande tillämpning.

8 §.

1 mom. Kommun, där särskild barnavårdsnämnd finnes, utser bland nämndens ledamöter ordförande och vice ordförande att tjänstgöra för den tid, de äro valda till ledamöter.

Uppgift å den persons namn och bostad, som valts till ordförande, skall ofördröjligen insändas till länsstyrelsen, som låter meddela underrättelse därom i länskungörelserna.

Äro både ordföranden och vice ordföranden frånvarande från nämndens sammanträde, utser nämnden inom sig ordförande för tillfället.

Nämnden utser inom sig för varje år en kassaförvaltare, därest ej kommunens förvaltning ordnats på ett sätt, som gör sådan kassaförvaltare obehörlig.

2 mom. Kommun, där barnavårdsnämnden har den sammansättning, som i 7 § sägs, utser en av nämndens ledamöter med särskild insikt i och intresse för barnavårds- och uppfostringsfrågor att för den tid han är vald till ledamot vara föredragande i de ärenden, som ankomma på nämndens prövning.

8 §.

1 mom. Kommun, där särskild barnavårdsnämnd finnes, utser bland nämndens ledamöter ordförande och vice ordförande att tjänstgöra för den tid, de äro valda till ledamöter, eller, beträffande den, som utan val är ledamot av nämnden, för en tid av fyra år.

2 mom. Kommun, där barnavårdsnämnden har den sammansättning, som i 7 § sägs, utser en av nämndens ledamöter med särskild insikt i och intresse för barnavårds- och uppfostringsfrågor att för den tid han är vald till ledamot eller, beträffande den, som utan val är ledamot av nämnden, för en tid av fyra år, vara föredragande i de ärenden, som ankomma på nämndens prövning.

Tid för sammanträde, beslutförhet m. m.

9 §.

1 mom. Ordinarie sammanträden hållas av barnavårdsnämnden i mån av behov och på regelbundet återkommande tider. Tid och ställe för dessa sammanträden böra av nämnden till allmänhetens kännedom kungöras.

9 §.

1 mom. Ordinarie sammanträden böra hållas av barnavårdsnämnden i mån av behov och på regelbundet återkommande tider. Tid och ställe för dessa sammanträden böra av nämnden till allmänhetens kännedom kungöras.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Extra sammanträde hålles, då ordföranden finner sådant nödigt eller minst halva antalet av nämndens ledamöter gör framställning därom. Sammanträde hålles ock på begäran av läkare, som jämlikt 3 § 2 mom. är ledamot av nämnden eller berättigad att deltaga i dess förhandlingar. Kallelse till extra sammanträde meddelas på sätt nämnden beslutar.

2 mom. Ärende må icke hos barnavårdsnämnden till avgörande företagas, såvida ej flera ledamöter än hälften av hela antalet äro tillstädes.

För beslut angående barns omhändertagande för skyddsuppfostran, varom i 24 och 47 §§ sägs, erfordras, att *minst tre ledamöter* äro ense om beslutet.

Extra sammanträde hålles, då ordföranden finner sådant nödigt eller minst halva antalet av nämndens ledamöter gör framställning därom. Sammanträde hålles ock på begäran av läkare, som jämlikt 3 § 2 mom. är ledamot av nämnden eller *jämlikt 4 § är* berättigad att deltaga i dess förhandlingar. Kallelse till extra sammanträde meddelas på sätt nämnden beslutar.

För beslut angående barns omhändertagande för skyddsuppfostran, varom i 24 och 47 §§ sägs, erfordras, att *flera än hälften av de i beslutet deltagande ledamöterna, dock minst tre,* äro ense om beslutet.

3 mom. Omröstning till beslut sker öppet, och tillkommer varje röstande en röst. Vid lika röstetal gäller den mening, ordföranden biträder.

Val skall, där så äskas, förrättas med slutna sedlar, och skiljer lotten mellan lika röstetal.

4 mom. Rörande påföljd för uteblivande från sammanträde gäller vad i kommunallagarna är stadgat om ledamot och suppleant i kommunalnämnd eller om stadsfullmäktig.

10 §.

Vid barnavårdsnämndens sammanträden skall föras protokoll, upptagande nämndens beslut och skälen därför.

Protokollet skall justeras antingen genast eller sist vid nämndens nästa sammanträde; dock kan nämnden särskilt för varje gång uppdraga åt två eller flera av sina ledamöter att jämte ordföranden verkställa justeringen.

Ordförandens uppgifter m. m.

11 §.

Ordföranden i barnavårdsnämnden tillkommer:

att befordra nämndens beslut till verkställighet och för sådant ändamål å nämndens vägnar ingå avtal;

att föra eller låta föra protokoll vid nämndens sammanträden;

att vårda nämndens handlingar och ansvara för räkenskapernas ordentliga förande;

att med laga verkan mottaga stämningar och andra meddelanden, som skola delgivas nämnden; samt

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

att ombesörja all skriftväxling för nämnden och själv eller genom ombud inför domstolar och andra myndigheter företräda nämnden och föra dess talan.

12 §.

Ordföranden äger tillgodonjuta ej mindre den gottgörelse, som av kommunen anslås för de honom genom uppdraget åsamkade kostnader för skrivmaterialier, postporto samt skrivare- och räkenskapshjälp, än även, därest kommunen anser, att jämväl ersättning för det med uppdraget förenade besvär må till honom utgå, arvode till belopp, som kommunen med hänsyn till arbetets omfattning finner skäligt. Beslut om tilldelande av sådant arvode eller förhöjning därav skall underställas länsstyrelsens prövning.

12 §.

Kommunen äger rätt besluta om ersättning åt barnavårdsnämndens ordförande och övriga ledamöter; och skall därvid i tillämpliga delar lända till efter rättelse vad om kommunens rätt att bestämma ersättning åt ordförande och ledamöter i styrelser och nämnder samt om underställning av sådant beslut i kommunallagarna finnes stadgat.

Revision m. m.

13 §.

I fråga om granskning av barnavårdsnämndens räkenskaper och förvaltning gäller vad i kommunallagarna finnes stadgat.

En var ledamot av barnavårdsnämnden ansvarar gemensamt med de övriga för de medel, som nämnden haft under sin förvaltning, ävensom för de säkerhetshandlingar, mot vilkas antaglighet han icke gjort anmärkning till protokollet. Denna ansvarighet fortfar, till dess förvaltningen blivit godkänd av kommunen eller, om klander anställes, av vederbörlig domstol eller ock till dess natt och år efter räkenskapernas avlämnande förflutit, utan att klander blivit i laga ordning anställt.

Verksamhetens bedrivande.

14 §.

1 mom. Barnavårdsnämnden bör, där ej dess verksamhet är av ringa omfattning, indela kommunen i kretsar, var och en stående under närmaste uppsikt av ett kretsombud, vartill må utses ledamot i nämnden eller annan lämplig person; dock är läkare, som på grund av sin tjänst är ledamot i nämnden, ej skyldig att åtaga sig sådan uppsikt. I stället för eller jämte kretsindelning, som nyss är sagd, må nämnden vidtaga annan, efter kom-

14 §.

1 mom. Barnavårdsnämnden bör, där omfattningen av dess verksamhet därtill giver anledning, indela kommunen i kretsar, var och en stående under närmaste uppsikt av ett kretsombud, vartill må utses ledamot i nämnden eller annan lämplig person. I stället för eller jämte kretsindelning, som nyss är sagd, må nämnden vidtaga annan, efter kommunens särskilda förhållanden lämpad fördelning av arbetet.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

munens särskilda förhållanden lämpad fördelning av arbetet.

2 mom. Jämväl för annat ändamål än i 1 mom. sägs må barnavårdsnämnden till sitt biträde kalla därtill skickade män och kvinnor.

Genom beslut av kommunen må uppdragas åt barnavårdsnämnden att utse särskild styrelse att förvalta anstalt eller ombesörja barns utackordering eller handhava viss annan barnavårdsnämndens angelägenhet.

För uppdrag, som i detta moment avses, må ock, där så prövas ändamålsenligt, anlitas härför lämpad förening eller stiftelse.

3 mom. Kommunen äger, där så anses nödigt, att i fråga om skyldighet för inom kommunen bosatta personer att mottaga uppdrag, som i denna § sägs, och om tjänstgöringstid meddela bestämmelser, vilka dock ej må göras strängare än de, som gälla för ledamotskap i barnavårdsnämnden.

15 §.

Kommunen äger, där så anses nödigt, besluta, att särskilda tjänstemän må av barnavårdsnämnden anställas för att utföra något eller några av de göromål, som åligga ordföranden, eller att i andra avseenden biträda vid barnavårdens handhavande.

16 §.

1 mom. Barnavårdsnämnden bör låta sig angeläget vara att uppehålla samarbete med myndigheter och institutioner, föreningar och andra, vilkas verksamhet berör barnavården. Särskilt böra barnavårdsnämnderna i olika kommuner bistå varandra.

2 mom. I kommun, där särskild barnavårdsnämnd är tillsatt, böra, i den mån så prövas påkallat, representanter för barnavårdsnämnden och fattigvårdsstyrelsen eller dessa myndigheter i deras helhet sammankomma för rådsläpning om angelägenheter, som beröra bådas verksamhet.

Föreligger i ärende, som är föremål för barnavårdsnämndens behandling, skäl till antagande, att förefintligt missförhållande lämpligen bör avhjälpas genom understöd från fattigvårdsstyrelsen, eller utgår redan sådant understöd, bör barnavårdsnämnden skyndsamt genom den ledamot, som är ledamot jämväl i fattigvårdsstyrelsen, inhämta dess uppfattning i ärendet. Av nämnden införskaffad utredning bör därvid tillhandahållas styrelsen jämte förslag till de åtgärder, vilka nämnden finner lämpligen böra vidtagas. Råda olika meningar mellan nämnden och styrelsen, bör ärendet överlämnas till

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

en tremannanämnd, bestående av den gemensamma ledamoten samt ytterligare en ledamot av barnavårdsnämnden, vald av denna för ett år i sänder, och en ledamot av fattigvårdsstyrelsen, utsedd av styrelsen för enahanda tid. Tremannanämnden har att skyndsamt avgöra, huruvida barnavårdsnämnden eller fattigvårdsstyrelsen skall taga befattning med ärendet. Finner barnavårdsnämnden tremannanämndens avgörande icke kunna utan våda avvaktas, må barnavårdsnämnden tills vidare vidtaga lämplig åtgärd.

Anmälan och undersökning.

17 §.

Vill någon i fall, då enligt denna lag barnavårdsnämnden har att ingripa, påkalla dess åtgärd, har han att göra anmälan därom hos nämnden eller dess ordförande eller annan ledamot av nämnden eller den, som nämnden kan hava utsett att mottaga sådan anmälan. Har anmälan gjorts hos annan än nämnden eller dess ordförande, vare den, som mottagit anmälan, skyldig att ofördröjligen fortskaffa densamma till nämnden eller ordföranden.

Kommunal myndighet, befattningshavare i statens, landstingets eller kommunens tjänst så ock i dylik tjänst ej anställd läkare eller barnmorska hava att, då de i sin verksamhet erhållit kännedom om förhållanden, som böra föranleda nämndens ingripande, ofördröjligen göra anmälan därom.

18 §.

Har hos barnavårdsnämnden gjorts anmälan, som i 17 § sägs, eller har nämnden eller dess ordförande eljest fått kännedom om fall, då nämndens ingripande synes påkallat, skall ordföranden för ärendets beredande oförtövat söka inhämta noggrann kännedom om barnets levnadsförhållanden och andra på fallets bedömande inverkan omständigheter. Finnes kretsombud, bör utredning verkställas av detta. Ombudet bör kallas till deltagande i nämndens överläggning rörande barnet.

Därest anmälan gjorts beträffande barn, som besöker eller besökt skola, bör införskaffas upplysning om dess förhållande därstädes. Lärare eller

18 §.

Har hos barnavårdsnämnden gjorts anmälan, som i 17 § sägs, eller har nämnden eller dess ordförande eljest fått kännedom om fall, då nämndens ingripande synes påkallat, skall ordföranden för ärendets beredande oförtövat söka inhämta noggrann kännedom om barnets levnadsförhållanden och andra på fallets bedömande inverkan omständigheter. Finnes kretsombud eller föredragande, som omförmäles i 8 § 2 mom., bör utredning verkställas av kretsombudet eller föredraganden. Kretsombud bör kallas till deltagande i nämndens överläggning rörande barnet.

Därest anmälan gjorts beträffande barn, som besöker eller besökt skola, bör införskaffas upplysning om dess förhållande därstädes. Lärare eller

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

lärarinna, av vilken barnet senast åtnjutit undervisning, bör kallas till deltagande i nämndens överläggning rörande barnet; möter hinder för personlig inställelse, bör läraren eller lärarinnan avgiva skriftligt yttrande till nämnden. För *vederbörande skol-distrikt* anställd särskild folkskolinspektör bör beredas tillfälle att deltaga i överläggningen.

lärarinna, av vilken barnet senast åtnjutit undervisning, bör kallas till deltagande i nämndens överläggning rörande barnet; möter hinder för personlig inställelse, bör läraren eller lärarinnan avgiva skriftligt yttrande till nämnden. För *kommunen* anställd särskild folkskolinspektör bör, *om han ej är ledamot i nämnden*, beredas tillfälle att deltaga i överläggningen.

Förekommer anledning antaga, att barns vanart eller annat missförhållande rörande barn är beroende på eller förenat med sjukdom eller andlig eller kroppslig svaghet, skall läkares yttrande inhämtas.

Tillhör barn, som i denna § avses, församling av främmande trosbekännare, och är denna församlings föreståndare bosatt inom kommunen, skall tillfälle beredas honom att yttra sig i ärendet.

Undantag från bestämmelserna i detta kapitel.

19 §.

För Stockholms stad skola bestämmelserna i detta kapitel lända till efterrättelse allenast i den mån icke Konungen genom särskilt utfärdade föreskrifter annorlunda förordnar.

För andra större kommuner, varest handhavandet av de ärenden, som avses i denna lag, anses böra lämpligen ordnas på annat sätt än i detta kapitel sägs, äger Konungen medgiva undantag från vad däri blivit stadgat.

2 KAP.

Om uppsikt över samhällets barnavård.

20 §.

Länsstyrelserna hava att var för sitt län vaka över att den barnavårdsverksamhet, varom i denna lag förmäles, ändamålsenligt ordnas och handhaves, så att de barn, vilka äro i behov därav, bliva föremål för de åtgärder, som av omständigheterna påkallas.

I allt vad som rör länsstyrelsernas befattning med kommunernas barnavård skola länsstyrelserna hava biträde av barnavårdskonsulenter, vilka jämväl skola hava till uppgift att tillhandagå med upplysningar och råd rörande barnavården. Dylik befattning *må, där så prövas lämpligt*, innehavas av fattigvårdskonsulent, varom förmäles

I allt vad som rör länsstyrelsernas befattning med kommunernas barnavård skola länsstyrelserna hava biträde av barnavårdskonsulenter, vilka jämväl skola hava till uppgift att tillhandagå med upplysningar och råd rörande barnavården. Dylik befattning *skall* innehavas av fattigvårdskonsulent, varom förmäles i lagen om fattigvår-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

i lagen om fattigvården. Konungen den. Konungen utfärdar instruktion utfärdar instruktion för barnavårds- för fattigvårdskonsulenterna i deras konsulenterna. egenskap av jämväl barnavårdskonsulenter.

Där så prövas påkallat, må länsstyrelse förordna vederbörande tjänsteläkare att verkställa undersökning rörande missförhållande i avseende å barns vård.

21 §.

Jämte det övervakande av samhällets barnavård, som enligt 20 § åligger länsstyrelserna, ankommer det på överinspektören för fattigvård och barnavård att verka för barnavårdens ändamålsenliga ordnande och främja dess utveckling. I fråga om överinspektörens verksamhet i nämnda hänseende meddelar Konungen närmare föreskrifter.

Angående tillsyn över verksamheten vid de i 5 kap. omförmälda skyddshem förordnar Konungen.

21 §.

Jämte det övervakande av samhällets barnavård, som enligt 20 § åligger länsstyrelserna, ankommer det på statens inspektör för fattigvård och barnavård att verka för barnavårdens ändamålsenliga ordnande och främja dess utveckling. I fråga om inspektörens verksamhet i nämnda hänseende meddelar Konungen närmare föreskrifter.

3 KAP.

Om barns omhändertagande och barnavårdsnämndens därmed sammanhängande verksamhet.

Omhändertagande för skyddsuppfostran och vissa förebyggande åtgärder.

22 §.

Barnavårdsnämnden har att i enlighet med 23—25 §§ vidtaga åtgärder beträffande

- a) barn under sexton år, som i föräldrahemmet misshandlas eller utsättes för allvarlig vanvård eller annan fara till liv eller hälsa;
- b) barn i sagda ålder, som på grund av föräldrarnas lastbarhet, vårdslöshet eller oförmåga att fostra barnet är i fara att bli vanartat; samt
- c) barn under aderton år, som befinnes vara så vanartat, att särskilda uppfostringsåtgärder krävas för dess tillrättaförande.

23 §.

1 mom. Finner barnavårdsnämnden sådant förhållande föreligga, som i 22 § sägs, må nämnden, i den mån omständigheterna därtill föranleda, vidtaga en eller flera av följande åtgärder, nämligen

- a) tilldela föräldrarna, antingen inför nämnden eller genom särskilt utsett ombud, en allvarlig förmaning att bättre uppfylla sina plikter mot barnet samt erinra dem om de påföljder, vilka, där rättelse ej vinnes, kunna inträda enligt denna lag;

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

b) giva vanartat barn en allvarlig varning och, där så anses lämpligt, erinra det om de påföljder, vilka nyss nämnts;

c) då fråga är om vanartad gosse under femton år eller vanartad flicka under tolv år och sådant anses gagneligt med hänsyn till vad om barnet blivit upplyst, föreskriva, att barnet skall genom någon av nämndens ledamöter eller annan av nämnden utsedd lämplig person tilldelas aga; och

c) då fråga är om vanartad gosse under femton år eller vanartad flicka under tolv år och övriga i denna paragraf omförmälda åtgärder icke kunna antagas hava åsyftad verkan samt det anses gagneligt med hänsyn till vad om barnet blivit upplyst, föreskriva, att barnet skall genom någon av nämndens ledamöter eller annan av nämnden utsedd lämplig person tilldelas aga; och

d) föreskriva anlitande av lämplig, till stöd för hemuppfostran inrättad anstalt eller ock barnets hållande till av nämnden bestämd, lämplig sysselsättning.

2 mom. Har barnavårdsnämnden beslutit åtgärd, som i 1 mom. omförmäles, bör nämnden uppdraga åt någon av sina ledamöter, åt biträde eller tjänsteman hos nämnden eller annan lämplig person eller åt förening eller stiftelse att med särskild uppmärksamhet följa barnets levnadsförhållanden och övervaka dess uppförande samt lämna råd och bistånd vid dess uppfostran. Om övervakning, som här sägs, må nämnden förordna även utan att åtgärd vidtagits enligt 1 mom.

24 §.

1 mom. Prövar barnavårdsnämnden de i 23 § anvisade åtgärderna vara gagnlösa, eller hava sådana åtgärder vidtagits utan att rättelse vunnits, bör nämnden omhändertaga barnet för beredande åt detsamma av en efter dess egenskaper och utveckling lämpad behandling (*skyddsuppfostran*) enligt i 4 kap. meddelade bestämmelser.

2 mom. Innan barnavårdsnämnden beslutar barns omhändertagande för skyddsuppfostran, skall tillfälle beredas dess föräldrar, såvida de vistas på känd ort inom riket, samt barnet, därest det fyllt femton år, att muntligen eller skriftligen yttra sig i ärendet.

Där så prövas nödigt, må nämnden kalla föräldrarna och barnet att personligen inställa sig för att höras inför nämnden eller särskilt utsett ombud. Vistas föräldrarna på annan ort, må förhör utsättas att åga rum inför ombud därstädes.

25 §.

1 mom. Beslut om barns omhändertagande för skyddsuppfostran skall, så snart ske kan, skriftligen delgivas föräldrarna. Därvid skall tillika skriftlig förklaring avfordras dem, huruvida de samtycka till beslutets verkställande. Behörigt delgivningsbevis och förklaring skola förvaras bland nämndens handlingar samt vid dess nästa sammanträde föredragas och i protokollet antecknas.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

2 mom. Lämna föräldrarna icke sådant samtycke, som i 1 mom. sägs, eller kunna de icke anträffas, skall nämnden, med redogörelse för vad i ärendet förekommit, så snart ske kan och senast tre veckor efter beslutets fattande underställa detsamma länsstyrelsens prövning.

3 mom. Finner barnavårdsnämnden verkställighet av dess beslut om barns omhändertagande för skyddsuppfostran icke kunna utan våda uppskjutas, äger nämnden, ändock att föräldrarnas samtycke ej givits, förordna, att beslutet genast skall bringas till verkställighet.

26 §.

1 mom. Har underställning jämlikt 25 § ägt rum, gäller om föräldrarnas rätt att yttra sig samt deras och barnets hörande inför länsstyrelsen i motsvarande tillämpning vad i 24 § 2 mom. är stadgat.

Barnavårdsnämnden bör kallas att genom därtill utsedd person närvara vid förhör inför länsstyrelsen, där sådant äger rum. Om föräldrarnas eller barnets vid förhör eller skriftligen avgivna yttrande föranleder därtill, bör tillfälle beredas nämnden att bemöta detsamma, innan ärendet avgöres. Yttrande bör i ärendet inhämtas från vederbörande barnavårdskonsulent.

2 mom. Framställes begäran därom, att någon skall angående uppgivna omständigheter vid domstol höras såsom vittne eller upplysningsvis, och är förhöret icke uppenbarligen onödigt, eller finner länsstyrelsen, utan att sådan begäran framställts, anledning föreligga till anställande av förhör, äger länsstyrelsen förordna om sådant vid underrätt, som länsstyrelsen bestämmer; och skola de, vilka böra närvara vid förhöret, på framställning av länsstyrelsen genom rättens ordförande inkallas.

3 mom. Finner länsstyrelsen sig icke kunna fastställa barnavårdsnämndens beslut om barnets omhändertagande för skyddsuppfostran, må länsstyrelsen, då omständigheterna därtill föranleda, föreskriva, att barnavårdsnämnden skall vidtaga sådan åtgärd, som avses i 23 §.

4 mom. Länsstyrelsens beslut skall så snart ske kan genom länsstyrelsens försorg skriftligen mot bevis delgivas föräldrarna. Beslutet skall ock ofördröjligen tillställas barnavårdsnämnden.

27 §.

Barnavårdsnämnds beslut om barns omhändertagande för skyddsuppfostran må ej bringas till verkställighet, då fråga är om barn, varom förmåles i 22 § a) och b), efter det barnet fyllt sexton år, och då fråga är om barn, som i 22 § c) sägs, efter det barnet fyllt aderton år.

28 §.

Har barn under aderton år under tillfälligt uppehåll inom annan kommun än den, där dess föräldrar eller annan, som har barnet i sin vård, vistas, eller barnet eljest har sin egentliga vistelseort, anträffats bettlande eller

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

eljest beträttts med vanart, må barnavårdsnämnden i den kommun, där barnet anträffats, överlämna detsamma till barnavårdsnämnden i den andra kommunen. Underlåter denna nämnd att vidtaga åtgärd, och beträdes barnet ånyo inom förstnämnda kommun med bettleri eller annan vanart, må anmälan härom göras hos vederbörande länsstyrelse för den åtgärd, som ankommer på denna myndighet.

Omhändertagande för samhällsvård.

29 §.

1 mom. Är barn under sexton år, som vistas hos föräldrarna, på grund av deras sjukdom, liknöjdhet eller oförmåga eller eljest i hemmet rådande förhållanden utsatt för nöd, utan att likväl sådant fall föreligger, som i 22 § avses, och varder nödtillståndet icke annorledes avhjälp, skall barnavårdsnämnden, då föräldrarna det medgiva, omhändertaga barnet.

2 mom. Befinnes, i annat fall än i 22 § avses, barn under sexton år till följd av kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller annan kroppslig eller andlig brist eller svaghet vara i behov av särskild vård utom hemmet, som ej kan beredas av föräldrarna, och varder detta behov icke annorledes avhjälp, skall barnavårdsnämnden, då föräldrarna det medgiva, omhändertaga barnet.

3 mom. Finnes barn under sexton år vara i behov av vård på grund därav, att föräldrarna övergivit barnet eller avlidit, skall barnavårdsnämnden, där behovet icke annorledes avhjälpes, omhändertaga barnet.

4 mom. Barn, som omhändertages enligt denna §, skall erhålla vård (*samhällsvård*) enligt i 4 kap. meddelade bestämmelser.

Särskilda föreskrifter.

30 §.

Är missförhållande, som avses i 22 § eller 29 § 1 mom., beroende därpå, att någon av föräldrarna är hemfallen åt missbruk av rusgivande medel eller för ett lastbart eller oordentligt levnadssätt eller gör sig skyldig till grovt missbruk eller grov försummelse vid utövande av vårdnaden om sitt barn, eller finnes skäl till antagande, att barnet utsättes för fara därigenom, att någon, som vistas i hemmet, är sinnessjuk eller lider av smittosam sjukdom, bör barnavårdsnämnden hos nykterhetsnämnd, polismyndighet, domstol, tjänsteläkare eller hälsovårdsnämnd göra anmälan härom för vidtagande av åtgärd, som av det anmärkta förhållandet kan finnas påkallad och enligt lag ankommer på nämnda myndigheter.

31 §.

Därest i fall, som avses i 22 eller 29 §, behovet av att barn omhändertages för skyddsuppfostran eller samhällsvård befinnes vara så trängande,

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

att med omhändertagandet ej kan anstå, till dess barnavårdsnämnden hinner besluta i ärendet, äger ordföranden i avbidan på nämndens beslut omhändertaga barnet. Åtgärd, som nu är sagd, må i fall, varom förmåles i 29 §, jämväl vidtagas av annan ledamot av nämnden eller tjänsteman hos densamma, därest kommunen sådant medgivit.

Har i fall, som avses i 22 §, omhändertagandet skett utan att föräldrarna samtyckt därtill, skall ordföranden omedelbart sammankalla nämnden för att besluta i ärendet.

4 KAP.

Om behandlingen av omhändertagna barn.

32 §.

Av barnavårdsnämnden omhändertaget barn skall erhålla erforderlig vård ävensom sådan uppfostran, som är ägnad att göra det till en duglig samhällsmedlem.

Tillfällig vård av barn.

33 §.

Kan avgörande ej omedelbart träffas rörande den för omhändertaget barn lämpligaste vårdformen, bör barnet, där så kan ske, tills vidare intagas i *upptagningshem*, varom förmåles i 5 kap. Finnes ej sådant hem att tillgå, må barnet för tillfället intagas i anstalt, som omförmåles i 31 § i lagen om fattigvården; har barn, som fyllt två år, intagits i dylik anstalt, skall åtgärd ofördröjligen vidtagas för beredande av vård åt barnet annorstädes.

Icke vanartade barns behandling.

34 §.

1 mom. Omhändertaget barn, som icke är vanartat, bör, där ej särskilda omständigheter annat föranleda, utackorderas i ett för ändamålet lämpat *enskilt hem*.

Utackordering får endast ske till personer, rörande vilkas lämplighet och förmåga att uppfylla de skyldigheter, som för vart fall åligga dem, nämnden genom föregående undersökning gjort sig förvissad. Om utackordingen bör upprättas skriftligt kontrakt, i vilket ömsesidiga skyldigheter och rättigheter angivas.

2 mom. Föränleda särskilda omständigheter, att omhändertaget barn, som icke är vanartat, ej lämpligen bör vårdas i enskilt hem, eller finnes ej sådant att tillgå, bör barnet överlämnas till *barnhem*, varom förmåles i 5 kap.

Barn under två år må, där lämpligt barnhem ej finnes att tillgå, för vård intagas i anstalt, som omförmåles i 31 § i lagen om fattigvården.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3 mom. Nämnden skall övervaka, att den, som mottagit barn till vård, fullgör sina skyldigheter. Nämnden bör även med uppmärksamhet följa barnets utveckling.

Har barnet överlämnats till enskilt hem eller barnhem inom annan kommun, skall anmälan härom ofördröjligen göras hos barnavårdsnämnden därstädes.

Vanartade barns behandling.

35 §.

1 mom. För skyddsuppfostran omhändertaget vanartat barn skall genom barnavårdsnämndens försorg intagas i *skyddshem*, varom förmåles i 5 kap. Barn, som intagits i skyddshem, benämnes i denna lag *skyddshemselev*.

Vanartat barn må dock i stället för att intagas i skyddshem överlämnas till *enskilt hem* eller *barnhem*, om sådant anses lämpligare för barnet och våda för andra barns sedliga utveckling icke kan befaras därigenom uppkomma. I sådant fall skola bestämmelserna i 34 § gälla i tillämpliga delar.

2 mom. Har för skyddsuppfostran omhändertaget barn, som överlämnats till enskilt hem eller barnhem, visat sig så vanartat, att dess tillrättaförande anses kräva strängare uppfostran än den, som kan meddelas i det enskilda hemmet eller barnhemmet, eller att dess samvaro med andra barn finnes innebära våda för dessas sedliga utveckling, skall barnavårdsnämnden draga försorg om dess intagande i skyddshem.

Specialvård för sjuka och abnorma barn.

36 §.

Är omhändertaget barn till följd av kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller annan kroppslig eller andlig brist eller svaghet i behov av särskild vård, har barnavårdsnämnden att vidtaga erforderliga åtgärder för att bereda barnet dylik vård å härför lämpad anstalt eller annorstädes.

Vissa uppfostringsåtgärder m. m.

37 §.

1 mom. Om uppsikt över skyddshemselev, om disciplinära åtgärder för tillrättavisande av sådan elev samt om den rätt till umgänge med elev, som tillkommer elevens föräldrar, gäller vad därom stadgas i det jämlikt 44 § för skyddshemmet utfärdade reglementet.

2 mom. Beträffande omhändertaget barn, som ej är skyddshemselev, tillkommer barnavårdsnämnden eller den, åt vilken nämnden sådant överlåtitt, den rätt att hava uppsikt över barnet och att tukta det, vilken eljest tillkommer föräldrarna.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Föräldrarna äro i avseende å rätten till umgänge med barnet underkastade de bestämmelser, som nämnden med hänsyn till barnets uppfostran finner skäligt meddela; dock må föräldrar till barn, som omhändertagits för samhällsvård, ej betagas tillfälle till umgänge med barnet, med mindre särskilda omständigheter därtill föranleda.

38 §.

Anmälan om förordnande av förmyndare för omhändertaget barn bör, när skäl därtill föreligger, göras hos vederbörande domstol, i fråga om skyddshemselev av hemmets styrelse och beträffande annat barn av barnvårdsnämnden.

5 KAP.

Om barnhem och skyddshem.

Barnhem.

39 §.

Med *barnhem* förstås i denna lag dels för stadigvarande vård och uppfostran av barn avsedd anstalt, som ej är att hänföra till skyddshem eller allmän uppfostringsanstalt (*barnhem för stadigvarande vård*)

dels ock anstalt för tillfällig vård och för observation av barn eller för vård av späda barn och deras mödrar (*upptagningshem*).

40 §.

Över barn, som intagas i barnhem, skall föras förteckning enligt fastställt formulär.

41 §.

Då barnhem upprättas av kommun eller landsting, skall för hemmet uppgöras plan, vilken underställes länsstyrelsen i det län, där hemmet är beläget. Länsstyrelsen prövar, huruvida hemmet med hänsyn till belägenhet, utrymme och inredning är så beskaffat, att där intagna barn kunna erhålla tillfredsställande vård och uppfostran.

På länsstyrelsen ankommer att bestämma, huruvida vid fattigvårdsanstalt inrättad särskild avdelning för barn må kunna godkännas såsom barnhem.

42 §.

Länsstyrelsen äger, när förhållandena vid barnhem befinnas vara sådana, att barn ej kunna där erhålla tillfredsställande vård och uppfostran, förordna om de åtgärder, som må vara erforderliga till missförhållanden avhjälpande, eller ock förbjuda, att barn vidare vårdas i barnhemmet.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Skyddshem.

43 §.

1 mom. För beredande av skyddsufffostran åt vanartade barn skall för varje landstingsområde samt för varje stad, som ej deltagar i landsting, finnas anstalt (*skyddshem*) med erforderligt antal platser. Skyddshem för landstingsområde upprättas genom landstingets och för stad, som nyss sagts, genom stadsfullmäktiges försorg. Två eller flera landsting eller städer av ovan angivet slag eller landsting och dylik stad må förena sig om gemensamt skyddshem.

Skyddshem må jämväl kunna upprättas av annan än landsting eller stad, som nu är nämnd. Landsting eller dylik stad må av Konungen befrias från skyldighet att upprätta skyddshem, därest erforderligt antal platser står till förfogande i annan tillhörigt skyddshem.

2 mom. Vanartade barn, vilka på grund av sin ålder eller vanartens beskaffenhet icke lämpligen kunna uppfostras i skyddshem, som i 1 mom. sägs, böra, där så kan ske, intagas i särskilda, för sådana barn avsedda, av staten eller annan upprättade skyddshem eller avdelningar av skyddshem.

3 mom. Vanartade barn, som på grund av kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller annan kroppslig eller andlig brist eller svaghet icke lämpligen kunna uppfostras i skyddshem, som avses i 1 eller 2 mom., och åt vilka ej heller vård kan beredas å anstalt, som i 36 § sägs, böra, där så kan ske, intagas i särskilt för sådana barn avsedda, av staten eller annan upprättade skyddshem eller avdelningar av skyddshem.

4 mom. Skyddshemselever över femton år, som visat särdeles svår vanart, må överlämnas till allmän uppfostringsanstalt.

44 §.

1 mom. Skyddshem skall vara försett med ett av Konungen fastställt reglemente. Skyddshem, som upprättas av annan än staten, skall vara godkänt av Konungen. Högsta antalet elever, som må samtidigt vara intagna i ett skyddshem, bestämmas av Konungen.

Elever av olika kön må ej intagas i samma skyddshem.

2 mom. Skyddshem skall stå under ledning av en styrelse, som har att besluta om intagning i hemmet.

Den närmaste skötseln av skyddshemmet utövas av en föreståndare. I övrigt skall vid hemmet finnas personal, tillräcklig och lämplig att lämna eleverna den personliga vård och handledning, som i varje särskilt fall erfordras.

Inom skyddshem skall meddelas skolundervisning av den omfattning och beskaffenhet, som gällande bestämmelser om folkundervisningen föreskriva. Där sådant i särskilda fall anses lämpligt och överenskommelse

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

kan träffas med vederbörande skoldistrikt, må skyddshemselev kunna deltaga i undervisningen inom distriktet tillhörig skola.

Synnerlig uppmärksamhet bör ägnas åt skyddshemselevernas uppfostran till arbetsduglighet och yrkesskicklighet.

3 mom. Konungen meddelar närmare bestämmelser angående vanartade barns intagning i skyddshem, som omförmålas i 43 § 2 och 3 mom., samt angående överflyttning av elev från ett skyddshem till skyddshem av annat slag och från skyddshem till allmän uppfostringsanstalt.

4 mom. Beträffande skyddshemselev, som överlämnats till allmän uppfostringsanstalt, gäller i motsvarande tillämpning vad i 2—6 samt 10 och 11 §§ i lagen angående verkställighet av domstols förordnande om tvångsuppfostran är stadgat.

6 KAP.

Om utskrivning m. m.

45 §.

För skyddsuppfostran omhändertaget barn må, där så prövas lämpligt, tills vidare utskrivas (*villkorlig utskrivning*). Beslut härom meddelas, beträffande skyddshemselev av hemmets styrelse och eljest av barnavårdsnämnden. I beslutet bör uppställas villkor med hänsyn till barnets bostad och sysselsättning samt förordnas om övervakning av barnet. Beslut om villkorlig utskrivning innefattar rätt för styrelsen eller nämnden att när som helst återtaga barnet; och skall barnet återtagas, där dess uppförande eller annat förhållande föranleder därtill.

Villkorlig utskrivning av skyddshemselev bör ej, utan att särskilda omständigheter därtill föranleda, äga rum, förr än ett år förflutit, sedan eleven blivit intagen i skyddshemmet, eller senare än att eleven får tillfälle att vistas utom skyddshemmet minst sex månader, innan han slutligt utskrives.

46 §.

1 mom. När för skyddsuppfostran omhändertaget barn anses ej vidare vara i behov av sådan uppfostran, skall densamma förklaras avslutad (*slutlig utskrivning*).

Beslut om slutlig utskrivning meddelas beträffande skyddshemselev av hemmets styrelse och eljest av barnavårdsnämnden.

2 mom. Slutlig utskrivning av barn, som omhändertagits för skyddsuppfostran, skall äga rum senast, då barnet fyller aderton år. Utskrivning av elev, som intagits i skyddshem efter fyllda femton år, må dock uppskjutas, till dess tre år förflutit från intagandet. Har skyddshemselevs uppförande varit opålitligt, må med utskrivningen anstå, till dess han fyllt tjuguet år.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3 mom. Vid slutlig utskrivning har vederbörande nämnd eller styrelse att, då omständigheterna därtill föranleda, tillse, att barnet erhåller lämpligt arbete och nödig utrustning.

Nämnden eller styrelsen bör även, där så provas lämpligt, besluta, att den utskrivne skall stå under tillsyn under en tid av minst ett och högst tre år från utskrivningen, i intet fall dock längre än till fyllda tjuguetta år beträffande skyddshemselev och till fyllda aderton år beträffande annan utskrivne. I fråga om träffande av arbetsavtal för den utskrivne har nämnden eller styrelsen enahanda rätt, som enligt lag tillkommer föräldrarna.

47 §.

1 mom. När för samhällsvård omhändertaget barn anses ej vidare vara i behov av sådan vård, har barnavårdsnämnden eller dess ordförande eller, därest nämnden sådant medgivit, annan ledamot av nämnden eller tjänsteman hos densamma att fatta beslut om vårdens upphörande samt, då omständigheterna därtill föranleda, tillse, att barnet erhåller lämpligt arbete och nödig utrustning.

Vad nu är sagt gäller även, då föräldrarna påkalla samhällsvårdens upphörande, och sådant fall ej är för handen, som i 2 mom. sägs.

Då beslut, varom ovan förmäles, meddelas av ordföranden eller annan ledamot eller av tjänsteman, skall anmälan därom göras vid nämndens nästa sammanträde.

2 mom. Finner barnavårdsnämnden samhällsvården icke kunna upphöra utan sådan fara för barnet, som avses i 22 § a) eller b), eller befinnes barnet så vanartat, som i 22 § c) sägs, bör nämnden förklara barnet vara omhändertaget för skyddsuppfostran. I fall, som här avses, skall vad i 24 § 2 mom. samt 25 och 26 §§ är stadgat äga motsvarande tillämpning.

3 mom. Samhällsvård skall upphöra senast, då för sådan vård omhändertaget barn fyllt sexton år.

4 mom. Då samhällsvård upphör, bör barnavårdsnämnden, där så provas lämpligt, besluta, att barnet skall stå under tillsyn under en tid av minst sex månader och högst tre år från upphörandet, dock i intet fall längre än till fyllda aderton år. I fråga om träffande av arbetsavtal för barnet har nämnden enahanda rätt, som enligt lag tillkommer föräldrarna.

48 §.

Barnavårdsnämnds beslut om barns omhändertagande förfaller, då verkställighet skall ske av domstols beslut, varigenom

- a) barnet dömts till böter, fängelse eller straffarbete och förordnande meddelats om den dömdes insättande i allmän uppfostringsanstalt,
- b) barnet eljest dömts till fängelse eller straffarbete utan tillämpning av lagen angående villkorlig straffdom, eller

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

c) anstånd med barnet villkorligt ådömt fängelsestraff eller straffarbete förklarats förverkat.

Vad sålunda stadgats gäller även beträffande skyddshemselev, som jämlikt 43 § 4 mom. överlämnats till allmän uppfostringsanstalt.

7 KAP.

Om kontroll över fosterbarnsvården.

Inledande bestämmelser.

49 §.

1 mom. Barn under sexton år, som mot ersättning fostras hos annan än föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare, vilken har vårdnaden om barnet, benämnes i denna lag *fosterbarn* och står under barnavårdsnämndens tillsyn i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel. Detsamma gäller, även om ersättning ej utgår, barn i nämnda ålder, som är intaget i barnhem.

2 mom. Då särskilda omständigheter därtill föranleda, äger barnavårdsnämnden eller, i brådskande fall, dess ordförande besluta, att barn under sexton år, vilket vistas hos annan än föräldrarna eller förmyndare, som ovan sägs, men ej är jämlikt 1 mom. att hänföra till fosterbarn, skall tills vidare anses såsom sådant; och skall i dylikt fall vad i detta kapitel och 73 § är stadgat äga tillämpning. Då sådant beslut meddelas av ordföranden, skall anmälan därom göras vid nästa sammanträde hos nämnden, som prövar, huruvida beslutet skall äga bestånd.

3 mom. I denna lag förstås med

fosterhem: enskilt hem, vari fosterbarn mottagits, samt

barnafostrare: den, som i fosterhem mottagit fosterbarn, och, då fråga är om anstalt, dennas föreståndare.

50 §.

Bestämmelserna i detta kapitel äga ej tillämpning å

a) elev i skyddshem eller allmän uppfostringsanstalt,

b) barn, som är intaget i anstalt för abnorma eller vanföra, samt

c) av kommunens barnavårdsnämnd omhändertaget barn, som vistas inom kommunen.

Barnafostrares anmälningsskyldighet m. m.

51 §.

1 mom. Om mottagandet av fosterbarn åligger det barnafostraren att göra anmälan hos barnavårdsnämnden.

Anmälan skall göras i stad eller köping med egen kommunalförvaltning inom två dagar och annorstädes inom åtta dagar efter fosterbarnets mottagande samt innefatta uppgift om

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

a) barnafostrarens namn och adress ävensom, då barnet mottagits i barnhem, dettas benämning samt

b) dens namn och adress, som överlämnat barnet.

Vid anmälan eller inom den tid, nämnden förelägger, skall företes utdrag av födelse- och dopbok eller åldersbetyg rörande barnet samt lämnas redogörelse för de villkor, under vilka barnet mottagits, och de förhållanden i övrigt, som hava betydelse för bedömande av fosterhemmets eller barnhemmets lämplighet.

Anmälan kan göras skriftligen eller muntligen och må ske, utom hos nämnden, även hos de i 17 § första stycket omförmälda personer.

2 mom. Då fosterhem eller barnhem flyttas till annan lägenhet inom kommunen, åligger det barnafostraren att därom göra anmälan hos barnavårdsnämnden inom den tid, som i 1 mom. sägs.

3 mom. Flyttas fosterhem eller barnhem till annan kommun, är barnafostraren skyldig att hos dess nämnd göra anmälan i enlighet med vad i 1 mom. sägs.

Barnafostraren skall dessutom före avflyttningen göra anmälan därom hos barnavårdsnämnden i avflyttningskommunen med uppgift om den kommun, till vilken flyttning kommer att äga rum.

4 mom. Har fosterbarn avlidit eller har barnafostraren lämnat detsamma från sig, skall han hos barnavårdsnämnden göra anmälan därom, i stad eller köping med egen kommunalförvaltning inom två dagar och annorstädes inom fyra dagar, efter det barnet avlidit eller bortlämnats. Vid anmälan att fosterbarn överlämnats till annan, skall tillika uppgivas dennes namn och adress.

Tillsyn.

52 §.

Barnavårdsnämnden skall noggrant tillse, att fosterbarn komma i åtnjutande av tillfredsställande vård och uppfostran samt, i händelse av sjukdom, den särskilda vård, som omständigheterna påkalla. Synnerlig uppmärksamhet skall ägnas åt vården av späda fosterbarn.

Nämnden har att giva de barnafostrare, vilka äro i behov därav, erforderliga föreskrifter rörande barns vård och uppfostran.

53 §.

Då barnavårdsnämnden erhållit vetskap om fosterbarns mottagande i fosterhem eller barnhem, har nämnden att, såframt den icke redan äger noggrann kännedom om hemmet, ofördröjligen låta verkställa undersökning angående dess beskaffenhet.

Även eljest har nämnden att, i den mån så prövas påkallat, låta verkställa undersökning av förhållandena i fosterhem och barnhem.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Åtgärder mot missförhållanden i fosterhem.

54 §.

Finnes barnavårdsnämnden, att fosterbarn med hänsyn till barnafostrarens personliga egenskaper eller förhållandena i övrigt icke hos honom erhåller tillfredsställande vård och uppfostran, skall nämnden genom lämpliga föreställningar söka åstadkomma rättelse. Då omständigheterna i det särskilda fallet giva anledning därtill, äger nämnden föreskriva, att barnafostraren skall anlita lämplig, till stöd för barns hemuppfostran inrättad anstalt eller ock att barnet skall hållas till av nämnden bestämd, lämplig sysselsättning.

55 §.

Prövar nämnden de i 54 § anvisade åtgärderna vara gagnlösa, eller hava sådana åtgärder vidtagits, utan att rättelse vunnits, skall nämnden förelägga barnafostraren att inom tid, som av nämnden bestämmes, lämna barnet från sig till den, som är skyldig att taga vård om detsamma. Befinnes ej detta lämpligt, eller kan barnet ej utan allvarlig våda kvarbliva i fosterhemmet, till dess det kan, på sätt nyss är föreskrivet, av barnafostraren avlämnas, har barnavårdsnämnden att omhändertaga barnet och därmed förfara såsom med barn, som omhändertagits för samhällsvård.

Då fosterbarn, vilket mottagits i fosterhem, icke uppnått ett års ålder och barnafostraren redan för vård omhänderhar två sådana fosterbarn, bör nämnden jämväl förfara på sätt i nästföregående stycke är stadgat; dock äger nämnden härvid göra undantag, då särskild anledning därtill förekommer.

I avseende å behandlingen av ärende angående barns omhändertagande jämlikt denna § skall vad i 31 § är stadgat om omhändertagande för samhällsvård äga motsvarande tillämpning.

Då åtgärd vidtagits enligt denna §, åligger det nämnden att härom ofördröjligen underrätta den, som är skyldig att taga vård om barnet.

56 §.

1 mom. Har barnavårdsnämnd vidtagit åtgärd, som i 55 § sägs, äger nämnden tillika, om skäl därtill föreligger, meddela barnafostraren förbud att vidare mottaga fosterbarn.

Sådant förbud må ock, utan att åtgärd enligt 55 § vidtagits, meddelas person, som kan antagas hava för avsikt att mottaga fosterbarn, om med hänsyn till hans personliga egenskaper eller förhållandena i övrigt fara föreligger, att fosterbarn icke kan hos honom erhålla tillfredsställande vård och uppfostran.

Befinnes lägenhet, som begagnas eller kan antagas komma att begagnas såsom fosterhem, vara hälsovådlig, må förbud kunna av barnavårdsnämnden utfärdas mot fosterbarns mottagande i denna lägenhet.

2 mom. Förbud för viss person att mottaga fosterbarn fortfar att gälla även om den, som förbudet gäller, flyttar till annan kommun. Den barna-

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

vårdsnämnd, som meddelat förbudet, skall, då den erhåller kännedom om avflyttningen, ofördröjligen lämna barnavårdsnämnden i den kommun, dit inflyttningen uppgivits skola ske eller veterligen ägt rum, underrättelse om förbudet. Barnavårdsnämnd, som erhållit sådan underrättelse, skall ock, där den person, förbudet gäller, ånyo avflyttar till annan kommun, om förbudet underrätta barnavårdsnämnden i sistnämnda kommun.

3 mom. Förbud, som i denna § avses, må av barnavårdsnämnden återkallas, när förhållandena giva anledning därtill. Har den, som förbudits mottaga fosterbarn, flyttat till annan kommun, ankommer på barnavårdsnämnden i denna kommun att besluta om återkallelse av förbudet.

57 §.

Underlåter den, som är anmälningsskyldig enligt 51 §, att göra föreskriven anmälan, må barnavårdsnämnden, där den finner omständigheterna därtill föranleda, vidtaga åtgärd enligt 55 § ävensom meddela förbud för honom att mottaga fosterbarn.

58 §.

Finner barnavårdsnämnden, att barn, som överlämnats till fosterhem inom kommunen av barnavårdsnämnden i annan kommun, ej erhåller tillfredsställande vård och uppfostran eller att det genom vanart utövar menlig inverkan på andra barn, skall underrättelse härom ofördröjligen meddelas den nämnd, som överlämnat barnet till fosterhemmet.

Leder sådan underrättelse icke till åsyftad verkan, må barnavårdsnämnden antingen själv vidtaga åtgärd, som för varje fall är i denna lag stadgad, eller ock om förhållandet göra anmälan hos länsstyrelsen för åtgärd, som ankommer på denna myndighet.

Åtgärder mot missförhållanden i anstalt.

59 §.

1 mom. Finner barnavårdsnämnden, att barnhem icke är med hänsyn till belägenhet, utrymme och utrustning så beskaffat, att där intagna fosterbarn kunna erhålla tillfredsställande vård och uppfostran, eller att hemmet icke står under sådan ledning eller har sådan personal, att trygghet vinnes för dess ändamålsenliga skötsel, eller har barnafostraren åsidosatt honom jämlikt 51 § åliggande anmälningsskyldighet, bör nämnden genom lämpliga föreställningar hos hemmets innehavare eller hos dess styrelse, där sådan finnes, söka åstadkomma rättelse.

Åtgärd, som nu är sagd, bör jämväl av nämnden vidtagas, då i barnhem vårdas flera än två fosterbarn under ett års ålder; dock äger nämnden, då fullt betryggande anordningar vidtagits, tillåta att flera än två sådana barn vårdas i hemmet.

2 mom. Leder åtgärd, som i 1 mom. avses, ej till åsyftad verkan, har nämnden att anmäla saken hos länsstyrelsen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Råda i barnhemmet sådana missförhållanden, att där intagna fosterbarn icke kunna utan fara för liv eller hälsa kvarbliva i hemmet, till dess länsstyrelsen hinner besluta i ärendet, har barnavårdsnämnden att omedelbart omhändertaga barnen och med dem förfara såsom med barn, som omhändertagits för samhällsvård.

I avseende å behandlingen av ärende angående barns omhändertagande jämlikt detta moment skall vad i 31 § är stadgat om omhändertagande för samhällsvård äga motsvarande tillämpning.

3 mom. Bestämmelserna i 58 § äga motsvarande tillämpning beträffande barnhem.

4 mom. Vad i denna § är stadgat om barnhem gäller även annan anstalt, där fosterbarn är intaget.

Undantag från bestämmelserna i detta kapitel.

60 §.

1 mom. Konungen må, där barnavårdsnämnd prövas hava vidtagit fullt betryggande anordningar för tillsyn över barn, som av nämnden överlämnats till fosterhem eller barnhem utom vederbörande kommun, medgiva nämnden befrielse tills vidare under högst tio år, i den mån så prövas lämpligt, från tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel. I sammanhang härmed må jämväl meddelas befrielse från anmälningsskyldighet enligt 34 § 3 mom. och 35 § 1 mom.

2 mom. Dyligt medgivande må ock, där enahanda anordningar prövas vara träffade, av Konungen meddelas styrelse för barnavårdsanstalt, som är försedd med av Konungen fastställt reglemente, i avseende å barn, som tillhöra anstalten.

3 mom. I fråga om annan barnavårdsanstalt än i 2 mom. sägs må länsstyrelsen, efter vederbörande tjänsteläkares och barnavårdsnämnds hörande, tills vidare medgiva befrielse, i den mån så prövas lämpligt, från tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel. Medgivande skall avse bestämd lägenhet; och må för detsamma uppställas de villkor, som prövas erforderliga.

4 mom. Befrielse, som i 3 mom. avses, må även, då synnerliga skäl därtill föreligga, medgivas beträffande fosterhem; dock att befrielse ej må medgivas från anmälningsskyldighet, varom stadgas i 51 §. Beslut om befrielse meddelas av barnavårdsnämnden. Tjänsteläkares hörande erfordras ej.

60 §.

1 mom. Konungen må, där barnavårdsnämnd prövas hava vidtagit fullt betryggande anordningar för tillsyn över barn, som av nämnden överlämnats till fosterhem eller barnhem utom vederbörande kommun, medgiva befrielse tills vidare under högst tio år, i den mån så prövas lämpligt, från tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel, *såvitt angår dylika barn*. I sammanhang härmed må jämväl meddelas befrielse från anmälningsskyldighet enligt 34 § 3 mom. och 35 § 1 mom.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

8 KAP.

Om kostnaderna för samhällets barnavård m. m.

61 §.

Kommunens utgifter för samhällets barnavård skola, i den mån de icke täckas av eljest för ändamålet avsedda medel, bestridas genom tillskott efter de grunder, som för kommunalutskylders utgörande i allmänhet äro stadgade.

62 §.

Utgift, som kommun haft för omhändertaget barn, inverkar på förvärv av hemorts rätt på enahanda sätt, som i 49 § i lagen om fattigvården är stadgat beträffande fattigvård, lämnad enligt 1 § samma lag; dock inverkar utgift för barn, som fyllt sexton år, allenast på barnets eget förvärv av hemorts rätt.

I fråga om ersättning av hemortskommun för utgift för omhändertaget barn har kommunen den rätt, som enligt 50 och 51 §§ samma lag tillkommer fattigvårdssamhälle.

Har barn omhändertagits för samhällsvård inom annan kommun än den, där det har hemorts rätt, gäller om barnavårdsnämnds rätt att påfordra hemsändning samt om ersättning för hemsändningskostnad i motsvarande tillämpning vad i 57 § i nämnda lag är stadgat.

63 §.

Har kommun haft utgift för omhändertaget barns vård å anstalt, som avses i 40, 41 eller 42 § i lagen om fattigvården, eller har kommun haft utgift för sådant barn i fall, då jämlikt 60 § samma lag ersättning för fattigvård lämnas av staten, äger kommunen i förhållande till vederbörande landsting eller staten den rätt, som enligt omförmälda lagrum tillkommer fattigvårdssamhälle.

64 §.

Har kommun, enligt vad därom är särskilt stadgat, för skyddshemselevs uppfostran inom eller utom skyddshem erlagt avgift (*skyddshemsavgift*), och äro ej sådana omständigheter för handen, att gottgörelse för avgiften enligt vad i 63 § sägs skall lämnas av staten, då äger den kommun, där eleven har hemorts rätt, att av det landsting, inom vars område kommunen är belägen, utfå bidrag till bestridande av avgiften enligt särskilt stadgade grunder.

65 §.

I avseende å behandling av frågor om ersättning av kommun, landsting eller staten för utgift för omhändertaget barn samt om övertagande av skyldighet att ansvara för kostnad för sådant barn ävensom i avseende å tid för anhängiggörande av talan gäller i tillämpliga delar vad för motsvarande fall är stadgat i 8 kap. i lagen om fattigvården, med iakttagande dock, att vad där är sagt om fattigvårdsstyrelse och fattigvårdssamhälle skall gälla barnavårdsnämnd och kommun.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

66 §.

Konungen må med främmande makt under förutsättning av ömsesidighet träffa överenskommelse om behandling här i riket av dess undersåtar, vilka omhändertagas jämlikt denna lag, och om gottgörelse för därvid uppkommen kostnad.

67 §.

Om statsbidrag till bestridande av vissa kostnader enligt denna lag är särskilt stadgat.

9 KAP.

Om enskildas ersättnings- och arbetsskyldighet.

68 §.

1 mom. Då barn omhändertages för skyddsuppfostran eller samhällsvård under förhållanden, vilka synas utvisa, att behovet därav kommer att bli varaktigt, äger barnavårdsnämnden, i den mån den ej finner skäl till eftergift, omhändertaga egendom, som då tillhör barnet eller tillfaller det, medan det är omhändertaget, samt därav uttaga ersättning för kostnaden för barnet.

2 mom. För kostnaden för omhändertaget barn under sexton år äger barnavårdsnämnden uttaga ersättning av barnets föräldrar.

Anspråk på ersättning för kostnad, som här sägs, må ej bifallas, där den ersättningskyldige genom att återbetala kostnaden eller någon del därav kan antagas komma att sakna nödiga medel till underhåll för sig och de sina.

Make, som enligt lag är underhållsskyldig mot andra makens barn eller adoptivbarn, är, då barnavårdsnämnden omhändertagit barnet, skyldig att efter sin förmåga ersätta kostnaden för barnet.

Har barn, som omhändertagits för skyddsuppfostran, åtnjutit sådan efter fyllda sexton år, äro föräldrarna skyldiga att efter sin förmåga utgiva ersättning för kostnaden för barnet.

3 mom. Om det högsta ersättningsbelopp, som må av barnavårdsnämnden uttagas enligt denna §, är särskilt stadgat.

4 mom. Har någon, som enligt dom eller avtal är pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till sitt barn, försummat att fullgöra denna plikt, och har till följd härav barnet måst av barnavårdsnämnden omhändertagas, då äger barnavårdsnämnden ej uttaga ersättning enligt 2 mom. av den av föräldrarna, som icke gjort sig skyldig till *dylig försummelse*. I fall, som här avses, skall i barnavårdsnämndens protokoll göras anteckning

4 mom. Har någon, som enligt dom eller avtal är pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till sitt barn, försummat att fullgöra denna plikt, och har till följd härav barnet måst av barnavårdsnämnden omhändertagas, då äger barnavårdsnämnden ej uttaga ersättning enligt 2 mom. av den av föräldrarna, som icke gjort sig skyldig till *försummelse av sin underhållsskyldighet*. I fall, som här avses, skall i barnavårdsnämndens protokoll

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

om anledningen till omhändertagandet göras anteckning om anledningen till och den begränsning i ersättnings- omhändertagandet och den begränsning i ersättnings- skyldigheten, som nu är sagd. ning i ersättnings- skyldigheten, som nu är sagd.

69 §.

Där kommun för vård å sjukvårdsinrättning, barnhem, förbättrings- eller uppfostringsanstalt eller till åtgärder för förebyggande av framtida fattigvårdsbehov ställt särskilda medel till barnavårdsnämndens förfogande, ankommer det på kommunen att bestämma, huruvida ersättningskyldighet, varom i 68 § sägs, skall äga rum för utgift, som bestrides av dessa medel.

70 §.

Talan om utbekommande av ersättning enligt 68 § anhängiggöres hos länsstyrelsen i länet.

Om den, som sökes, har sitt bo och hemvist eller uppehåller sig i annat län, överlämnas ärendet för prövning till länsstyrelsen därstädes. Talan mot den, som ingenstädes äger stadig hemvist eller icke är svensk medborgare, prövas av länsstyrelsen i det län, där han finnes.

71 §.

1 mom. Då enskild person är jämlikt 68 § 2 mom. skyldig att ersätta kostnaden för omhändertaget barns vård, bör, där ej omständigheterna annat föranleda, i den ordning i denna § sägs bestämmas det belopp, varmed den ersättningsskyldige har att å vissa tider, så länge vården fortfar, till barnavårdsnämnden utgiva bidrag till barnets vård.

Vid bidragets bestämmande bör häusyn tagas, å ena sidan till kostnaden för vården samt å andra sidan till den ersättningsskyldiges betalningsförmåga, varjämte tiderna för bidragets utgivande böra så lämpas, att utgivandet underlättas.

Barnavårdsnämnden i den kommun, där barnet äger hemorts rätt, bör med den ersättningsskyldige om utgivandet träffa avtal, vilket skall slutas genom skriftlig, av två personer bevittnad handling.

Därest avtal ej kan komma till stånd, äger nämnden att, med bifogande av utredning rörande den ersättningsskyldiges betalningsförmåga, hos länsstyrelsen i länet göra ansökan om fastställande av bidrag. Länsstyrelsen prövar efter ovan angivna grunder, med vilket belopp och å vilka tider bidrag skall utgå. I fall, som här avses, skall vad i 70 § andra stycket är stadgat äga motsvarande tillämpning.

2 mom. Yppas, efter det avtal träffats eller bidraget blivit av länsstyrelsen fastställt, anledning till jämkning i bidragets belopp eller tiderna för dess erläggande, må sådan jämkning kunna efter överenskommelse mellan barnavårdsnämnden och den ersättningsskyldige äga rum. Kommer ej dylik överenskommelse till stånd, må länsstyrelsen, utan hinder av förut träffat avtal eller meddelat beslut, kunna förordna om jämkning.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

72 §.

Skyldig att efter föreläggande av barnavårdsnämnden inställa sig till och efter sin förmåga fullgöra honom å fattigvårdsanstalt eller eljest anvisat arbete är

a) den, som av lastbarhet, vårdslöshet, lättja eller liknöjdhet så försummar sina skyldigheter mot sitt barn, som ej fyllt sexton år, att skyddsuppfostran eller samhällsvård måste beredas detta, och tillika undandraget sig fullgörandet av den honom härför åliggande ersättningsskyldighet, samt

b) den, som enligt av domstol meddelat slutligt utslag eller skriftligt, av två personer bevittnat avtal är pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till sitt barn, som ej fyllt sexton år, men av lättja eller liknöjdhet underlåter att fullgöra denna plikt och härigenom föranleder sådan försämring av det uppehälle och den uppfostran, som lagligen tillkomma barnet, att särskild åtgärd mot den försumlige prövas påkallad för att framtinga underhållsskyldighetens fullgörande.

Den arbetsskyldige må kvarhållas å anstalten eller i arbetet, intill dess grundad anledning föreligger till antagande, att han skall söka efter förmåga fullgöra sina skyldigheter mot barnet; dock må han ej kvarhållas i oavbruten följd under längre tid än ett år.

Vad i 71, 72, 74, 75 och 76 §§ i lagen om fattigvården är stadgat om inverkan av arbetsskyldighetens fullgörande, om handräckning samt om varning och tvångsarbete såsom påföljd vid underlåtenhet av eller tredska eller dåligt uppförande vid utförande av anvisat arbete skall i motsvarande tillämpning lända till efterrättelse, med iakttagande dock, att vad enligt nämnda §§ åligger fattigvårdsstyrelsen i stället skall ankomma på barnavårdsnämnden.

10 KAP.

Straffbestämmelser och allmänna föreskrifter.

73 §.

Försummar någon att fullgöra anmälningskyldighet i fall, som omförmäles i 51 §, vare förfallen till böter från och med fem till och med etthundra kronor.

Har någon i trots av förbud, varom i 42, 56 eller 57 § sägs, mottagit fosterbarn, straffes med böter från och med femtio till och med femhundra kronor eller, då omständigheterna äro synnerligen försvårande, med fängelse i högst sex månader.

74 §.

1 mom. Har någon genom att dölja barn, som avses i 22 eller 49 §, eller genom att hjälpa det att avvika eller genom vilseledande uppgifter uppsåtligen lagt hinder i vägen för verkställighet av beslut eller undersökning i ärende rörande barnet,

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

eller har någon uppsåtligen förlett eller hjälpt barn, som omhändertagits för skyddsuppfostran, att avvika från hem eller anstalt, dit det överlämnats, straffes, där gärningen icke eljest är i lag belagd med strängare straff, med böter från och med fem till och med femhundra kronor eller, då omständigheterna äro synnerligen försvårade, med fängelse i högst sex månader.

2 mom. Den, som överträder av barnavårdsnämnd eller styrelse eller föreståndare för skyddshem meddelat förbud mot att besöka barn, som omhändertagits för skyddsuppfostran, straffes, där gärningen icke eljest är i lag belagd med strängare straff, med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

75 §.

1 mom. Har barnavårdsnämnd i fall, som avses i 24 § 2 mom., kallat föräldrar att personligen inställa sig inför nämnden eller särskilt utsett ombud, och utebliva de utan laga förfall, skall en var av dem böta fem kronor och av nämnden genom upprepade viten, som dock tillsammans ej må överstiga etthundra kronor för en var av dem, tillhållas att inställa sig. Kunna de ändå ej förmås till inställelse, må nämnden begära handräckning hos polismyndigheten.

Då i fall, som nyss är sagt, barn kallats till inställelse, må nämnden ålägga den, som har barnet i sin vård, att ombesörja dess inställande eller efter omständigheterna därom förordna på annat lämpligt sätt. Där så erfordras, må nämnden begära handräckning hos polismyndigheten.

Har underställning jämlikt 25 § ägt rum, äger länsstyrelsen förelägga föräldrarna inställelse vid vite eller äventyr av hämtning. Om barnets inställande gäller i motsvarande tillämpning vad i nästföregående stycke är stadgat.

2 mom. Där barnavårdsnämnd i annat fall än i 24 § 2 mom. avses, kallat någon, som bor eller uppehåller sig inom kommunen, till personlig inställelse för att höras i något till nämndens behandling hörande ärende, skall vad i 1 mom. är stadgat äga motsvarande tillämpning, med iakttagande dock, att den sålunda kallade ej är pliktig att hörsamma kallelsen, om han ej minst fyra dagar förut erhållit del därav.

76 §.

Förseelse, som i detta kapitel avses, må ej åtalas av allmän åklagare, där den ej av målsägande eller vederbörande barnavårdsnämnd till åtal angives.

Böter och viten, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kommunens kassa. Saknas tillgång till böternas eller vitenas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

77 §.

Barnavårdsnämnd eller dess ordförande samt styrelse eller föreståndare för skyddshem äga att, där de så pröva nödigt för vidtagande av åtgärd, som enligt denna lag ankommer på dem, utan kostnad för nämnden eller

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

styrelsen erhålla handräckning av polismyndighet ävensom biträde av prästerskap och kommunal myndighet.

78 §.

Vad i denna lag stadgas angående föräldrar gäller adoptant, när fråga är om adoptivbarn. Barnets föräldrar äro ej skyldiga att utgiva ersättning enligt 68 § 2 mom., där ej adoptanten samt, om denne är gift, hans make bliva ur stånd att fullgöra sin ersättningskyldighet.

Tillkommer vårdnaden om barn allenast den ena av dess föräldrar eller särskilt förordnad förmyndare, skall vad i 3, 6 och 10 kap. är stadgat med avseende å föräldrarna gälla om den, som har vårdnaden.

79 §.

Medicinalstyrelsen har att till ledning för barnavårdsnämnder och enskilda meddela nödiga råd och anvisningar beträffande vård av barn, särskilt av späda sådana.

80 §.

Barnavårdsnämnden skall årligen före januari månads utgång till provinssiäläkaren eller extra provinssiäläkaren i det distrikt, dit kommunen hör, avgiva förteckning å samtliga under nämndens tillsyn stående barn, som vid slutet av nästföregående år vårdades i fosterhem och barnhem inom kommunen. Förteckningen skall för varje barn innehålla uppgift å barnets namn och födelsedag, barnafostrarens namn och adress ävensom, då barnet motgits i barnhem, dettas benämning.

11 KAP.

Om klagan i mål och ärenden enligt denna lag.

81 §.

1 mom. Då barnavårdsnämnd meddelat beslut, varigenom barns omhändertagande för samhällsvård vägrats,

eller barnavårdsnämnd eller styrelse för skyddshem, som avses i 43 § 1 mom., avslagit framställning om slutlig utskrivning av för skyddsuffostran omhändertaget barn,

eller barnavårdsnämnd meddelat beslut i fråga, som avses i 7 kap.,

eller barnavårdsnämnd eller styrelse för anstalt meddelat beslut rörande behandlingen vid fullgörande av arbetsskyldighet eller beträffande kvarhållande av arbetsskyldig å anstalten eller i arbetet,

eller barnavårdsnämnd meddelat beslut i annat ärende enligt denna lag, vilket icke angår i 3, 4 eller 6 kap. avsedd fråga och icke heller förvaltningsfråga, för vars behandling nämnden jämlikt de i denna lag eller kommunallagarna givna föreskrifter är ansvarig endast inför kommunen,

(Kongl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

må den, som beslutet rörer, anföra besvär hos länsstyrelsen inom trettio dagar, räknade från det han av beslutet erhållit del; dock går beslutet i verkställighet, där ej förbud däremot meddelas av länsstyrelsen.

2 mom. Oavsett huruvida besvär enligt 1 mom. anförts, har länsstyrelsen att, då missförhållande föreligger, vars avhjälpande enligt denna lag ankommer på barnavårdsnämnd eller styrelse för anstalt, tillhålla nämnden eller styrelsen att vidtaga erforderlig åtgärd.

En var äger rätt att om missförhållande, som här nämnts, göra anmälan hos *uppsiktsmyndighet, varom i 2 kap. förmäles.* En var äger rätt att om missförhållande, som här nämnts, göra anmälan hos *myndighet eller befattningshavare, som avses i 2 kap.*

3 mom. Över varning, som meddelats jämlikt 72 § i denna lag, må klagan ej föras; dock äger länsstyrelsen, i sammanhang med prövning av yrkande om den felandes dömande till tvångsarbete, pröva varningens befogenhet.

4 mom. Barnavårdsnämnd, vilken är missnöjd med beslut av styrelse för skyddshem, som avses i 43 § 1 mom., eller med beslut av styrelse för arbetshem rörande någons intagning i skydds- eller arbetshemmet, äger över beslutet anföra besvär hos länsstyrelsen inom trettio dagar från det nämnden erhållit del av beslutet.

5 mom. Över beslut av styrelse för skyddshem, som avses i 43 § 2 och 3 mom., må klagan föras i fall, då sådan är enligt denna § medgiven över annan skyddshemsstyrelses beslut; och äger Konungen meddela närmare bestämmelser angående klagan, varom här är fråga.

6 mom. Utdrag av barnavårdsnämnds eller anstaltsstyrelses protokoll i ärende, som i denna § sägs, skall utan avgift tillhandahållas den, som är i behov därav för klagan över nämndens eller styrelsens beslut.

82 §.

Är någon missnöjd med handräckning, som av polismyndighet meddelats enligt denna lag, må han däröver anföra besvär hos länsstyrelsen inom trettio dagar från handräckningens fullbordande.

83 §.

För talan mot beslut, som enligt denna lag fattats av kommunalstämma, kommunalfullmäktige, stadsfullmäktige eller allmän rådstuga, gäller vad om besvär över deras beslut är stadgat i kommunallagarna. *Om underställning av beslut, varom i 12 § förmäles, gäller vad i nämnda lagar sägs rörande underställning av där avsedda beslut.*

83 §.

För talan mot beslut, som enligt denna lag fattats av kommunalstämma, kommunalfullmäktige, stadsfullmäktige eller allmän rådstuga, gäller vad om besvär över deras beslut är stadgat i kommunallagarna.

84 §.

1 mom. Är någon missnöjd med länsstyrelses utslag angående

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

- a) ersättning för kostnad för omhändertaget barn eller angående skyldighet att ansvara för sådan kostnad,
- b) fastställelse av eller jämkning i bidragsskyldighet enligt 71 §,
- c) hemsändning eller ersättning för hemsändningskostnad,
- d) behandlingen vid fullgörande av arbetskyldighet eller kvarhållande av arbetskyldig å anstalt eller i arbete, eller
- e) gottgörelse av staten jämlikt 63 §,
må han däröver anföra besvär hos kammarrätten.

Besvären skola innan klockan tolv å trettionde dagen efter den, då klaganden erhållit del av utslaget, avlämnas till länsstyrelsen, som över besvären inforrar vederbörandes förklaring och, sedan sådan inkommit, till kammarrätten insänder handlingarna i målet jämte bevis om utslagets delgivning och eget utlåtande.

2 mom. Är utslaget meddelat av länsstyrelsen i annat län, än det klaganden tillhör, må besvären, om klaganden det föredrager, inom ovan stadgade tid avlämnas till länsstyrelsen i sistnämnda län, vilken det åligger att översända dem till den länsstyrelse, som meddelat utslaget, för att vidare behandlas i föreskriven ordning.

3 mom. Bestämmelserna i 81 § 3 och 4 mom. i lagen om fattigvården skola äga motsvarande tillämpning beträffande mål enligt denna lag.

4 mom. Över kammarrättens beslut i mål och ärenden, som avses i denna lag, må ej klagan föras.

85 §.

1 mom. Vill någon söka ändring i länsstyrelses utslag i mål rörande ådömande av tvångsarbete enligt 72 § i denna lag, skall vad i 83 § i lagen om fattigvården är stadgat äga motsvarande tillämpning.

2 mom. För klagan över länsstyrelses utslag i andra frågor enligt denna lag, än förut i detta kapitel är sagt, gäller, efter varje saks beskaffenhet, vad om besvär över länsstyrelses beslut är i kommunallagarna eller eljest stadgat.

86 §.

Länsstyrelses beslut enligt 3—7 kap. går i verkställighet utan hinder därav att klagan förts.

12 KAP.

Övergångsbestämmelser.

87 §.

Denna lag skall med de i 88 och 89 §§ angivna undantag lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1926.

Genom denna lag upphävas lagen den 6 juni 1902 om fosterbarns vård samt lagen den 13 juni 1902 angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn tillika med alla de stadganden, vilka innehålla ändring eller förklaring av nämnda lagar eller tillägg därtill.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i nya lagen, skall i stället denna lända till efterrättelse.

88 §.

Bestämmelserna i 7 kap. äga ej tillämpning å barn, födda före den 1 januari 1919. I fråga om barn under sexton år, som vistas hos annan än föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare, vilken har vårdnaden om barnet, må dock, då särskilda omständigheter därtill föranleda, barnavårdsnämnden eller, i brådskande fall, dess ordförande besluta, att barnet, fastän fött före nyssnämnda dag, skall tills vidare anses såsom fosterbarn; och skall i sådant fall vad i 7 kap. och 73 § är stadgat äga tillämpning. Då dylikt beslut meddelas av ordföranden, skall anmälan därom göras vid nästa sammanträde hos nämnden, som prövar, huruvida beslutet skall äga bestånd.

89 §.

1 mom. I kommun, där särskild barnavårdsnämnd skall tillsättas i enlighet med bestämmelserna i denna lag, skall sådant första gången ske före den 1 augusti 1925; åliggande det denna barnavårdsnämnd att efter samråd, i den mån så anses erforderligt, med fattigvårdsstyrelse och andra myndigheter, vilka förut handhaft hithörande ärenden, avlämna utgifts- och inkomstförslag för år 1926 i överensstämmelse med kommunallagarna.

2 mom. Kommun, som vill vinna befrielse från skyldighet att tillsätta särskild barnavårdsnämnd, skall till länsstyrelsen ingiva sin till Konungen ställda ansökan därom. Efter det utredning i frågan verkstälts av vederbörande barnavårdskonsulent, insänder länsstyrelsen handlingarna i ärendet jämte eget yttrande till Konungen.

Har ansökan, som nyss är sagd, bifallits, skall kommunen inom av Konungen bestämd tid förrätta val, som avses i 7 § och 8 § 2 mom.; och skall beträffande avlämnande av utgifts- och inkomstförslag för näst därefter följande år i tillämpliga delar gälla vad i 1 mom. är stadgat.

3 mom. Har särskilt tillsatt barnavårdsnämnd att övertaga befattning med barn, vilkas vård och uppfostran förut omhänderhafts av fattigvårdsstyrelsen, må kommun kunna besluta, att med övertagandet skall anstå till den 1 januari 1927, intill vilken tid fattigvårdsstyrelsen fortfarande har att i enlighet med lagen om fattigvården ombesörja nämnda barns vård och uppfostran.

4 mom. Där anmälningsskyldighet enligt 51 § åligger någon, som icke enligt äldre lag varit anmälningsskyldig, må med anmälan kunna anstå intill den 1 juli 1926.

5 mom. Vad i denna lag stadgas angående ersättning av kommun, landsting, staten eller enskild person för utgift för omhändertaget barn skall icke tillämpas i fråga om utgift, som uppstått, innan lagen trätt i kraft, utan skall i sådant hänseende iakttagas vad hittills varit föreskrivet.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Därest före den 1 januari 1926 beslut meddelats i ärende, som avses i denna lag, skall i fråga om fullföljd av talan mot beslutet eller underställning därav gälla vad förut varit stadgat.

90 §.

Barnavårdsnämnden äger att av de myndigheter, vilka hittills haft sig anförtrodda de enligt denna lag på barnavårdsnämnden ankommande angelägenheter, erhålla hos dem tillgängliga uppgifter och handlingar rörande barn, om vilka nämnden har att övertaga vård eller tillsyn.

2:o) LAG

om ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1918
(nr 422) om fattigvården.

Härigenom förordnas, att 36 § i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården skall upphöra att gälla samt att 1 och 10 §§, 12 § 1 mom., 30, 38, 43 och 44 §§, 60 § 2 mom., 63, 68, 74, 77 och 92 §§ i samma lag skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Befinnes — — — — — sägs.

Fattigvård — — — — — uppfostran.

Med — — — — — år.

Rörande omhändertagande av minderårig, som på grund av nöd eller annan dylik anledning är i behov av vård utom hemmet, stadgas i lagen om samhällets barnavård.

10 §.

Fattigvårdsstyrelsen — — — — verkställighet.

I sådant — — — — — handhavande.

Angående skyldighet i vissa fall för fattigvårdsstyrelsen att tjänstgöra såsom barnavårdsnämnd stadgas i lagen om samhällets barnavård.	Angående skyldighet i vissa fall för fattigvårdsstyrelsen att tjänstgöra såsom barnavårdsnämnd och nykterhetsnämnd stadgas i lagen om samhällets barnavård och lagen om behandling av alkoholister.
---	---

12 §.

1 mom. Ledamöter — — — — — år.

Ledamot — — — — — talan.

Hustru vare ej, på den grund, att äldre giftermålsbalken är tillämplig i fråga om makarnas förmögenhetsförhållanden, obehörig att utöva uppdrag, varom nu är fråga.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Med hänsyn till ämbets- eller tjänstemannaställning må landshövding, landssekreterare, landskamrerare, länsassessor eller landsfogde icke vara ledamot eller suppleant i fattigvårdsstyrelse; ej heller landsfiskal i fattigvårdsstyrelse inom sitt distrikt. Av kommunen avlönad tjänsteman, som i och för sin befattning är redovisningsskyldig inför fattigvårdsstyrelsen, må icke vara ledamot eller suppleant i samma styrelse.

Beträffande — — — — avsägelserätt.

30 §.

Då understöd lämnats i hemmet eller understödstagare utackorderats i enskilt hem, bör fattigvårdsstyrelsen vaka över att beviljat understöd behörigen användes och att de, som emottagit understödstagare till vård, fullgöra sina skyldigheter.

38 §.

1 mom. Fattigvårdsstyrelsen — — — — samhället.

2 mom. I fattigvårdssamhälle, där särskild barnavårdsnämnd är tillsatt, böra, i den mån så prövas påkallat, representanter för fattigvårdsstyrelsen och barnavårdsnämnden eller dessa myndigheter i deras helhet sammankomma för rådplägning om angelägenheter, som beröra bådas verksamhet.

Då i fattigvårdssamhälle, där särskild barnavårdsnämnd är tillsatt, fattigvårdsstyrelsen vid prövning av fattigvårdsbehov finner skäl till antagande, att någon, som ej fyllt aderton år, bör i enlighet med lagen om samhällets barnavård omhändertagas av barnavårdsnämnden, bör fattigvårdsstyrelsen skyndsamt genom den ledamot, som är ledamot jämväl i barnavårdsnämnden, inhämta dess uppfattning i ärendet. Av styrelsen införskaffad utredning bör därvid tillhandahållas nämnden jämte förslag till de åtgärder, vilka styrelsen finner lämpligen böra vidtagas. Råda olika meningar mellan styrelsen och nämnden, bör ärendet överlämnas till en tremannanämnd, bestående av den gemensamma ledamoten samt ytterligare en ledamot av fattigvårdsstyrelsen, vald av styrelsen för ett år i sänder, och en ledamot av barnavårdsnämnden, utsedd av denna för enahanda tid. Tremannanämnden har att skyndsamt avgöra, huruvida fattigvårdsstyrelsen eller barnavårdsnämnden skall taga befattning med ärendet. Finner styrelsen tremannanämndens avgörande icke kunna utan våda avvaktas, må styrelsen tills vidare vidtaga lämplig åtgärd.

43 §.

Konungens — — — — — — — — — — påkalla.

I allt vad som rör Konungens befallningshavandes befattning med fattigvårdsförvaltningen inom länen skola Konungens befallningshavande hava biträde av fattigvårdskonsulenter, vilka jämväl skola hava till uppgift att tillhandagå med upplysningar och råd rörande fattigvården. *Dylig befatt-*

I allt vad som rör Konungens befallningshavandes befattning med fattigvårdsförvaltningen inom länen skola Konungens befallningshavande hava biträde av *särskilt tillsatta tjänstemän*, fattigvårdskonsulenter, vilka jämväl skola hava till uppgift att tillhandagå med upplysningar och råd rörande

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

ning må, där så prövas lämpligt, innehavas av barnavårdskonsulent, varom förmäles i lagen om samhällets barnavård. Instruktion för fattigvårdskonsulenterna utfärdas av Konungen.

fattigvården. Instruktion för fattigvårdskonsulenterna utfärdas av Konungen.

Om skyldighet för fattigvårdskonsulenterna att tjänstgöra jämväl såsom barnavårdskonsulenter är stadgat i lagen om samhällets barnavård.

44 §.

Jämte det övervakande av fattigvården i länen, som enligt 43 § åligger Konungens befallningshavande, ankommer det på *överinspektören* för fattigvård och barnavård att verka för fattigvårdens ändamålsenliga ordnande och främja dess utveckling. Han har ock att öva uppsikt över de i 33 § omförmälda arbetshemmen. Angående *överinspektörens* verksamhet i ovan nämnda hänseenden meddelar Konungen närmare föreskrifter.

44 §.

Jämte det övervakande av fattigvården i länen, som enligt 43 § åligger Konungens befallningshavande, ankommer det på *statens inspektör* för fattigvård och barnavård att verka för fattigvårdens ändamålsenliga ordnande och främja dess utveckling. Han har ock att öva uppsikt över de i 33 § omförmälda arbetshemmen. Angående *inspektörens* verksamhet i ovan nämnda hänseende meddelar Konungen närmare föreskrifter.

60 §.

2 mom. Har, efter det en person fyllt sexton men innan han fyllt sextio år, såväl han som de personer, beträffande vilka i 49 § 2 mom. stadgas, att dem tilldelad fattigvård inverkar på hans förvärv av hemortsrätt, oavbrutet under minst tre år vistats utom det fattigvårdssamhälle, varest han har hemortsrätt, utan att under denna tid hava av samhället åtnjutit fattigvård, äger samhället att av staten erhålla gottgörelse för fattigvård enligt 1 §, som samhället efter utgången av samma tid fått bekosta för någon av dem. I fråga om inverkan på rätt att erhålla sådan gottgörelse skall utgift för av barnavårdsnämnd jämlikt lagen om samhällets barnavård omhändertaget barn anses såsom fattigvård.

Dylik — — — — — ansökning.

63 §.

Har — — — — — eftergift.

Har någon, som enligt dom eller avtal är pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till barn eller adoptivbarn, försummat att fullgöra denna plikt, och har fattigvård till följd härav måst lämnas den underhållsberättigade, då äger fattigvårdsstyrelsen ej

Har någon, som enligt dom eller avtal är pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till barn eller adoptivbarn, försummat att fullgöra denna plikt, och har fattigvård till följd härav måst lämnas den underhållsberättigade, då äger fattigvårdsstyrelsen ej

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

sådan rätt till ersättning, som i första stycket sägs, mot den av föräldrarna eller adoptivföräldrarna, som icke gjort sig skyldig till *dylig* försummelse. I fall, som här avses, skall i fattigvårdsstyrelsens protokoll göras anteckning om anledningen till fattigvårdsbehovet och den begränsning i fattigvårdsstyrelsens rätt till ersättning, som nu är sagd.

sådan rätt till ersättning, som i första stycket sägs, mot den av föräldrarna eller adoptivföräldrarna, som icke gjort sig skyldig till försummelse *av sin underhållsskyldighet*. I fall, som här avses, skall i fattigvårdsstyrelsens protokoll göras anteckning om anledningen till fattigvårdsbehovet och den begränsning i fattigvårdsstyrelsens rätt till ersättning, som nu är sagd.

68 §.

Om tiden för anhängigörande av talan om ersättning enligt 62 och 63 §§ skall vad enligt allmänna lagen gäller om preskription av fordran äga tillämpning.

74 §.

Undandraget — — — — — äger fattigvårdsstyrelsen, där han fyllt aderton år och icke är till arbete oförmögen, — — — — — omförmäles. Styrelse — — — — — för styrelsen.

77 §.

Föreligger anledning, att understödstagare bör förklaras omyndig, har fattigvårdsstyrelsen att anmäla förhållandet till vederbörande överförmyndare.

92 §.

I stället för vad i förordningen den 9 juni 1871 angående fattigvården är stadgat till förekommande av bettleri samt om barn, som bettlar, skola följande bestämmelser gälla:

1 mom. Envar, som efter fyllda aderton år gör sig förfallen till bettleri, må anhållas och, där han ej är i den nödställda belägenhet, att han bör erhålla fattigvård, behandlas såsom lösdrivare, på sätt i lagen angående lösdrivares behandling är stadgat.

Till — — — — — räkning.

2 mom. Där någon, som ej fyllt aderton år, anträffas bettlande, skall med honom förfaras i enlighet med lagen om samhällets barnavård.

3 mom. Inom — — — — — behandling. Har den anhållne ej fyllt aderton år, skall han överlämnas till barnavårdsnämnden för den åtgärd, som enligt lag ankommer på densamma.

För — — — — — bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1926; dock att nu gällande bestämmelser i 30 och 36 §§ samt i 77 § 2 stycket fortfarande skola äga tillämpning med avseende å barn, som

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1926; dock att *det nuvarande första stycket av 77 § skall upphöra att gälla den 1 januari 1925;*

(Kungl. Maj:ts förslag.)

av fattigvårdsstyrelsen omhändertagits, till dess omsorgen om dessa barns vård och uppfostran övertagits av barnavårdsnämnden; samt att vad i 68 § i dess nuvarande lydelse är stadgat om tillämpning av 55 § första stycket skall gälla beträffande fattigvård, som utgått före denna lags ikraftträdande eller för vilken, om fattigvården icke lämnats av den sökande fattigvårdsstyrelsen, kostnaden inom samma tid av styrelsen guldits.

(Utskottets förslag.)

att i stället för det nuvarande tredje stycket i samma paragraf skall från och med sistnämnda dag gälla vad i paragrafen enligt dess nya lydelse är stadgat;

att nu gällande bestämmelser i 30 och 36 §§ samt i 77 § andra stycket även efter den 1 januari 1926 skola äga tillämpning med avseende å barn, som av fattigvårdsstyrelsen omhändertagits, till dess omsorgen om dessa barns vård och uppfostran övertagits av barnavårdsnämnden; samt

att vad i 68 § i dess nuvarande lydelse är stadgat om tillämpning av 55 § första stycket skall gälla beträffande fattigvård, som utgått före den 1 januari 1926 eller för vilken, om fattigvården icke lämnats av den sökande fattigvårdsstyrelsen, kostnaden inom samma tid av styrelsen guldits.

Vad i 75 § är stadgat må ej efter denna lags ikraftträdande tillämpas på den, som icke fyllt aderton år.

3:o) LAG

om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 12 juni 1885 (nr 27) angående lösdrivares behandling.

Härigenom förordnas, att 1 § i lagen den 12 juni 1885 angående lösdrivares behandling skall erhålla följande ändrade lydelse:

Var, som sysslolös stryker omkring från ort till annan utan medel till sitt uppehälle, må, där ej omständigheterna ådagalägga, att han söker arbete, behandlas såsom lösdrivare på sätt i denna lag sägs.

Till enahanda behandling vare ock den förfallen, vilken eljest, utan att äga medel till sitt uppehälle, underlåter att efter förmåga söka ärligen försörja sig och tillika förer ett sådant levnadssätt, att våda därav uppstår för allmän säkerhet, ordning eller sedlighet.

Personer under aderton år må ej såsom lösdrivare behandlas.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1926; därvid skall iakttagas, att beträffande person under aderton år, vilken före nämnda dag dömts till tvångsarbete genom utslag, som vunnit laga kraft eller ej överklagas, verkställighet av tvångsarbetet skall äga rum enligt lagen angående lösdrivares behandling;

att vad i 12 § av sistnämnda lag föreskrives ej må tillämpas på den, som icke fyllt aderton år;

att när någon, som ej fyllt aderton år, frigives efter att hava undergått tvångsarbete, han skall i enlighet med det för honom utfärdade pass begiva sig till den ort, dit han förpassats, och ofördröjligen anmäla sig hos barnavårdsnämnden därstädes; samt

att, när eljest person under aderton år frigives, efter att hava anhållits eller häktats för lösdriveri, han skall överlämnas till vederbörande barnavårdsnämnd.

B. att riksdagen i anledning av motionen II: 453 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, på vad sätt och efter vilka grunder understöd utan fattigvårds karaktär må kunna beredas änkor, vilka äro i behov därav för sina barns uppfostran, samt om framläggande för riksdagen av de förslag, till vilka utredningen kan giva anledning;

C. att motionerna I: 289 samt II: 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451 och 453, i den mån de icke blivit besvarade genom vad utskottet ovan under A och B hemställt, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 22 maj 1924.

På andra lagutskottets vägnar:

BROR PETRÉN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Bror Petrén, von Sydow, Alfred Petrén, Linder, greve Spens**), *von Koch, Tjällgren* och *Franzén*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar, *Öberg, Hagman, Karlsson* i Gasabäck, *Hage, Holmström* i Stockholm, *Carlsson* i Solberga och *Persson* i Trången.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer.

Beträffande utskottets hemställan under punkt A.

av herrar *Hagman*, *Hage* och *Holmström* i Stockholm, vilka anfört följande:

»Vi anse oss kunna *i stort sett* ansluta oss till den motivering och det lagförslag, som av utskottet framlagts. I vissa punkter vilja vi dock deklarerera en avvikande mening.

Vad motiveringen särskilt angår, så anse vi, att utskottet borde ha givit uttryck åt den meningen, att det kan ifrågasättas, om den kungl. propositionen funnit en lämplig avvägning för uppdelningen av barnavården mellan barnavårdsnämnden och fattigvårdsstyrelsen. Säkerligen torde även mycket starka skäl kunna anföras för den ståndpunkt, som framförts i den av fru *Östlund* m. fl. framlagda motionen II: 453, där det bl. a. ifrågasättes, att barnavårdsnämnd skulle övertaga även understödsverksamheten beträffande barn i hemmet.

Emellertid ha vi ansett oss ej kunna för närvarande påyrka någon ändring i lagtexten i denna riktning, men då vi hoppas, att riksdagen kommer att bifalla den utredningsskrivelse angående änkors barn, vilken av utskottet tillstyrkts, torde det bliva möjlighet för att den blivande utredningen även kommer in på detta spörsmål, varvid enligt vår uppfattning även den fråga borde upptagas till behandling, huruvida ej ett organisatoriskt sammanförande av kommunernas barnavård, fattigvård och pensionsväsende samt eventuellt även annan del av kommunernas verksamhet borde ske i samband med åstadkommande av en gemensam kommunal nämnd (arbetande i större kommuner på olika sektioner, vilka vid avgörande av vissa frågor kunna sammanträda till plenum, samt i mindre sådana med olika föredragande för olika frågor).

Utän att, som frågan nu ligger, kunna göra ett bestämt uttalande i densamma, synes det oss likväl som om man genom åstadkommande av en dylik social nämnd skulle kunna på ett organisatoriskt enklare sätt lösa sådana slitningar, som då och då uppstå mellan fattigvårdsstyrelse och barnavårdsnämnd angående understöd till barn m. m.

På nu nämnda punkter anse vi oss emellertid ej kunna göra något yrkande. Däremot anse vi oss böra framföra ett dylikt yrkande, då det blir fråga om sammansättningen av den i 1 kap. av lagen nämnda *barnavårdsnämnden*.

På denna punkt skulle vi helst vilja helt instämma i de av herrar *Paulsen* och *Ericson* i *Boxholm* framförda motionsyrkandena, *enligt vilka all självskrivnenhet skulle försvinna vid väljande av barnavårdsnämnden*. Emellertid skulle ett helt och fullt fullföljande av denna princip medföra nödvändigheten att vidtaga mycket betydande omformuleringar i lagtexten på ett flertal ställen. Under sådana förhållanden anse vi oss kunna gå med på att stadgandena om barnavårdsnämndens sammansättning utformas

så att *dels* en medlem av kommunens fattigvårdsstyrelse blir medlem i barnavårdsnämnd *dels* också en vid kommunens folkskolor eller fortsättningskolor anställd lärare eller lärarinna eller för kommunen anställd särskild folkskolinspektör skall tillhöra samma nämnd. Ty även om vi från våra principiella utgångspunkter ej finna en sådan anordning tilltalande, så kunna vi dock som en kompromiss godkänna densamma, i synnerhet som medlemmen av fattigvårdsstyrelsen enligt 16 § i lagförslaget skall ingå som självskreven medlem i den i nämnda paragraf omnämnda tremannanämnden. Ävenså kan det möjligen sägas om representanten från lärarehåll, att denne i sin egenskap av lärare ofta sitter inne med personlig kännedom om de barn, som kunna komma att bliva föremål för barnavårdsnämndens verksamhet.

Vad slutligen beträffar den i 3 § 1 mom. e) omnämnda läkaren, så är det helt naturligt att vid prövning inom barnavårdsnämnd av åtgärder rörande vissa barn behov ofta föreligger av medicinsk sakkunskap, varför vi anse oss kunna gå med på, att jämväl nämnde läkare blir medlem av nämnden.

Däremot kunna, enligt vårt förmenande, *inga* skäl av den art, som nu anförts, framföras för utskottets förslag angående att en *prästmän* ovillkorligen skall vara medlem av nämnden.

I detta sammanhang vilja vi för övrigt erinra därom, att, då vid 1918 års riksdag frågan om antagande av en ny *fattigvårdslag* förelåg till behandling, framfördes från den då sittande regeringen, liksom nu, den uppfattningen, att kyrkoherde eller hans ställföreträdare borde tillerkännas rätten att deltaga i fattigvårdsstyrelsens förhandlingar och beslut. Utskottets majoritet anslöt sig också till denna uppfattning av ungefärligen samma skäl, som nu anföres av andra lagutskottet, nämligen att »kyrkoherde eller hans ställföreträdare på grund av sin tjänst erhåller en ingående kännedom om församlingens invånare».

Trots denna motivering fattade andra kammaren på denna punkt det beslutet, att kyrkoherden eller hans ställföreträdare endast skulle vara berättigad deltaga i fattigvårdsstyrelsens *förhandlingar* men ej i dess beslut. Detta stadgande, som sedan blev riksdagens beslut genom en sammanjämkning mellan första och andra kammarens ståndpunkt och som grundade sig på en reservation, avgiven av socialdemokratiska och liberala medlemmar i utskottet (bland vilka sistnämnda må nämnas herrar Leander, Larsson i Lerdala och Olsson i Ramsta) gäller, som bekant, fortfarande.

Under hänvisning till denna motivering och då vi ha fullt klart för oss, att vederbörande valkorporationer, även om vårt förslag till formulering av 3 § godtages, komma att i barnavårdsnämnd insätta en representant för kommunens prästerskap, där en dylik representant finnes, som besitter duglighet och lämplighet för uppdraget, vilja vi alltså yrka,

att riksdagen måtte bifalla utskottets *förslag till lag om samhällets barnavård*, dock så att följande paragrafer erhålla här nedan föreslagen lydelse:

3 §.

1 mom. Barnavårdsnämnden utgöres av:

- a) en ledamot av kommunens fattigvårdsstyrelse;
- b) en vid kommunens folkskolor eller fortsättningsskolor anställd lärare eller lärarinna eller för kommunen anställd särskild folkskolinspektör;
- c) minst tre andra för nit och intresse för barn- och ungdomsvård kända män eller kvinnor; samt
- d) i kommun, som avses i 2 mom., en läkare.

De i a), b) och c) omförmälda ledamöterna väljas av kommunen; dock skall i kommun, där allenast en sådan representant för skolväsendet, varom i b) förmäles, finnes att för uppdraget tillgå, denne eller hans ställföreträdare utan val vara ledamot i nämnden.

Minst en av ledamöterna skall vara kvinna. Där så lämpligen kan ske, bör juridisk sakkunskap vara företrädd inom nämnden.

2 mom. = utskottets förslag.

5 §.

Till suppleanter för de ledamöter, som avses i 3 § 1 mom. a) och b), utser kommunen dels en ledamot eller suppleant i kommunens fattigvårdsstyrelse, dels ock, där så kan ske, en sådan representant för skolväsendet, som i samma mom b) omförmäles; dock skall i kommun, där allenast en dylik representant för skolväsendet finnes att för uppdraget tillgå, denne utan val vara suppleant i nämnden.

För de i 3 § 1 mom. c) omförmälda ledamöterna utser kommunen suppleanter till minst ledamöternas halva antal eller, om deras antal ej är jämnt, till minst det antal, som är närmast över hälften.

Minst en av suppleanterna skall vara kvinna.

Har i stad annan läkare än stadsläkare blivit jämlikt 3 § 2 mom. utsedd till ledamot av nämnden, skall staden till suppleant för honom utse annan läkare.

6 §.

1 mom. De i 3 § 1 mom. c) omförmälda ledamöter i barnavårdsnämnden och suppleanter för dem utses bland inom kommunen bosatta svenska män och kvinnor, som fyllt tjugufem år.

Ledamot eller suppleant kan ej vara

- a) den — — — — gods;
- b) den — — — — påföljd;
- c) den — — — — talan.
- Hustru — — — — fråga.
- Med — — — — nämnd.

Beträffande rätt för de valda ledamöterna och deras suppleanter att avsäga sig uppdrag att vara ledamot eller suppleant i barnavårdsnämnd gäller å landet vad om ledamot eller suppleant i kommunalnämnd och i stad vad om stadsfullmäktig är i kommunallagarna stadgat; dock att den, som

jämlikt 3 § 1 mom. b) valts till ledamot, samt suppleant för honom. äga avsäga sig uppdraget endast då de uppgiva hinder, som av kommunen godkännes, samt att kvinna icke äger tillgodonjuta den henne enligt kommunallagarna tillkommande särskilda avsägelseätt.

2 mom. De av — — — — — fattigvårdsstyrelse.

I kommun, där val sker första gången, skall halva antalet av de ledamöter, som avses i 3 § 1 mom. c) och halva antalet suppleanter för dem eller, om antalet icke är jämnt, det antal, som är närmast under hälften, utses för allenast två år, och böra dessa ledamöter och suppleanter samt de, vilka skola kvarstå i fyra år, utses genom särskilda val.

Särskilt — — — — — vartannat år.

Avgår — — — — — återstått.

7 §.

Mindre kommun må, där så med hänsyn till förhållandena prövas lämpligen kunna ske, av Konungen för viss tid eller tills vidare befrias från skyldigheten att hava särskild barnavårdsnämnd. I sådant fall skall barnavårdsnämnden utgöras av fattigvårdsstyrelsen, förstärkt med en vid kommunens folkskolor eller fortsättningsskolor anställd lärare eller lärarinna.

Denne ledamot väljes av kommunen; dock skall i kommun, där allenast en sådan lärare eller lärarinna finnes att för uppdraget tillgå, denne eller hans ställföreträdare utan val vara ledamot i nämnden.

Till suppleant för den jämlikt denna § valde ledamoten utser kommunen, där så kan ske, en sådan lärare eller lärarinna, som ovan sägs; dock skall i kommun, där allenast en dylik lärare eller lärarinna finnes att för uppdraget tillgå, denne utan val vara suppleant i nämnden.

Beträffande rätt för den jämlikt denna § valde ledamoten och hans suppleant att avsäga sig uppdrag att vara ledamot eller suppleant samt beträffande deras tjänstgöringstid och avgång skola bestämmelserna i 6 § äga motsvarande tillämpning.»

Beträffande utskottets hemställan under punkt B.

av herrar *von Sydow*, greve *Spens*, *Tjällgren*, *Öberg*, *Carlsson* i Solberga och *Persson* i Trången, vilka ansett, att utskottet icke bort föreslå någon skrivelse till Kungl. Maj:t i anledning av fru Östlunds m. fl:s ifrågavarande motion.